

ČETVRTA OBLJETNICA

Hrvatski Glasnik

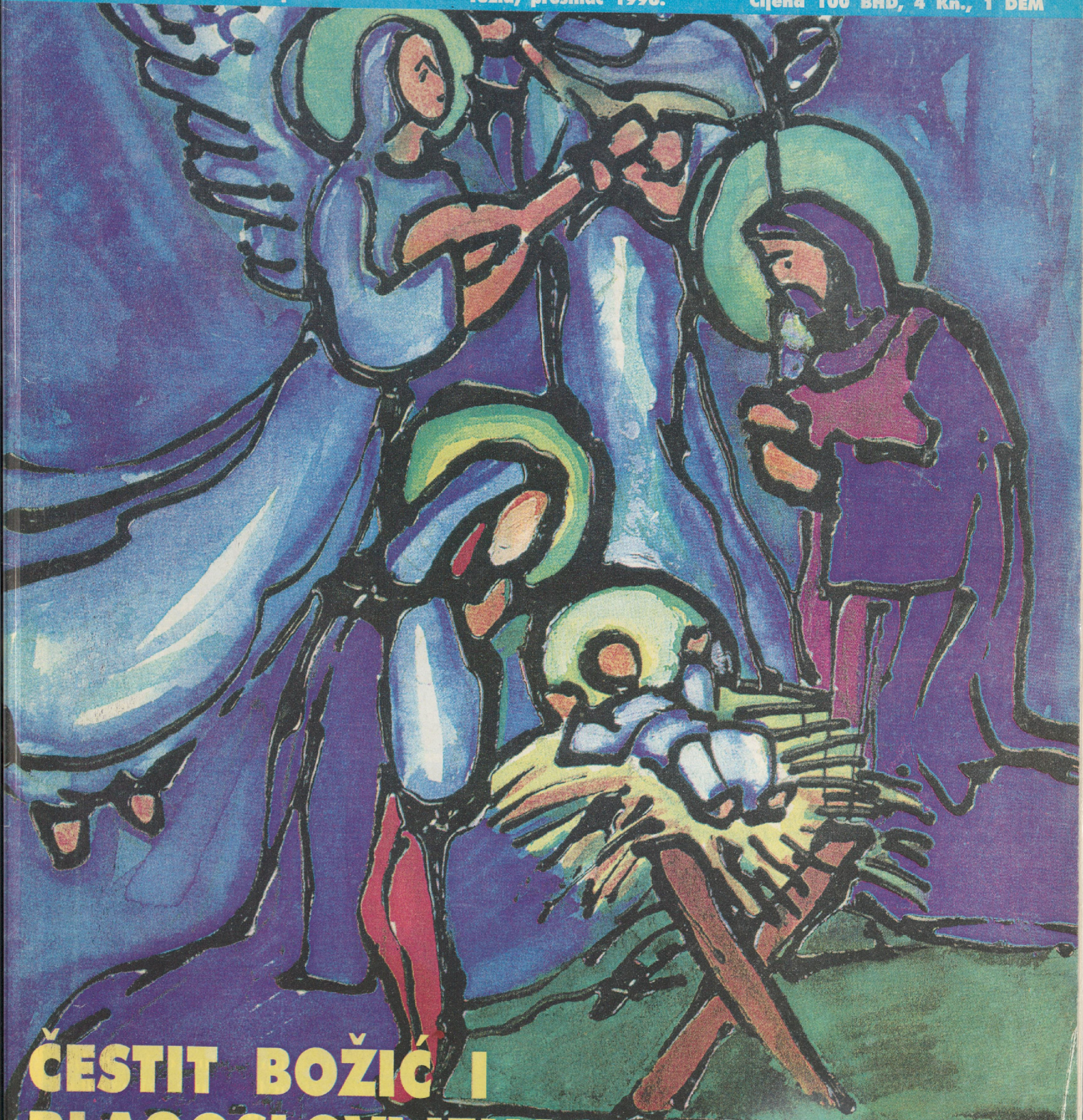
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA V

Broj 56

Tuzla, prosinac 1996.

Cijena 100 BHD, 4 Kn., 1 DEM

ČESTIT BOŽIĆ I
BLAGOSLOVLJENA NOVA GODINA

**PETI BOŽIĆ I ČETVRTA
OBLJETNICA HRVATSKOG
GLASNIKA**

**UOČI BOŽICA JE
HG-OV ROĐENDAN**

Ponesenost i entuzijizam njegovih kreatora posustaje, ali se ne gubi. Hrvatski Glasnik dočekuje svoj četvrti rođendan i svoj peti Božić u poludesetljeću koje će biti zapamćeno kao ozbiljan rat u Europi. Kad se malo bolje promisli, otpali su nesposobni i neučinkoviti. Oni koji su više usmeni nego pismeni i oni kojima je uvijek bilo malo 45 minuta za pismeni iz maternjeg. Kako reče jedanput davno Anđelko Vuletić: "Neki odoše vozom neki vlakom ali oni koji ostaju, njima pripada slava". Ima tu i objektivnih razloga. Traže novce za vodu, grijanje, struju, telefon, telefaks, i-mail, odvoz smeća, stanarinu. No ima i povoljnih ekonomskih kretanja za HG. Brašno, ulje i margarin polako vraćaju svoju normalnu vrijednost. A možda će izraziti članovi HG kolektiva dobiti i duboke futrovanе cipele za zimu. Novinari su društvena bića koji su uvijek bili, barem na ovim meridijanima, više cijenjena od profesora. Ipak, doimlje se, kao da okolnosti mira i nisu sezona za HG.

Hrvatski puk, i sav sjevero-zapadno orijentirani puk Bosne, treba novinice kakav je HG. Rezultati rata su takvi da nas vuku na jug i istok mnogo više nego na sjever i zapad. Bez obzira na političke multi, multi, multi floskule (koliko je meni poznato sprdanje sa multi, multi kombinacijama inagurirao je HG) o Bosni kao tobože Europskoj državi, ona objektivno skreće ka istoku i zanosi na jug. Kad se malo presaberemo, mi ne možemo naglo i bogodano postati Europa i zapad. Istok je na Balkanu hvatao i uhvatio korijene i stvorio svoj dominantni mentalitet i kulturu u antropološkim razmjerama. Mi se moramo otimati, jer istok nam je u krvi. To su sve one truske, grčke, makedonske i naravno srpske pjesme koje "narod vole pa ih volemo i mi". Puštamo šargiju i opscene kuplete, kao da nas učena Europa nije i u psovanju prevazišla. Tu je onaj naš neshvatljivi zaborav naše povijesti, koja se bez velikog otpora, preko otežanih institucija otima i interpretira kao i ranije: mjesto Marka i Miloša dolaze sultani i pusto tursko. Komunistam i Jugoslavija su nas načeli gurajući nas na istok sa osvrtom na jug, a Europa nas hoće kao fertilizatore svoga grunta. Taj firerov projekt radi bez greške i bez rata. Skoro mi je rekao rektor Mariborske univerze: "Mi Slovenci smo svjesni da ne možemo "lahko" u Europu".

Zaboravili smo naše bosanskohercegovačke popevke: "Crven fesić nano", "Gorom jezde", "Pored rijeke Plive". Dalje će nastaviti fra Marko. Jedino što se dobro drži i što nas dobro drži, uz naše vrle momčine, pobjednike na prošlim izborima, jeste naša crkva. Preporođena u teškim trenucima rata, ne ostaje joj ništa druga već da opet postane "Crkva bosanska". Ona nas vodi u Europu. HG nas vodi u Europu. Idemo tamo, pa dokle stignemo. Za Božić ćemo im opet uz naše korale: "Radujte se narodi" i "Veselje ti navješćujem puče kršćanski", zapjevati i onu ujedinjeno Europsku "Stillen Nacht".

A. Lj.

**Svim Hrvatima i Hrvatima
čestit Božić i obilje blagoslova
u Novoj godini želi
Konzulat Republike Hrvatske u Tuzli**

**Čestit Božić i blagoslovljene
Novogodišnje blagdane
želi Vam Hrvatska demokratska
zajednica BiH
Županijski odbor Soli**

**Čitateljima Hrvatskog Glasnika, članovima
Hrvatskog doma i svim ljudima dobre volje,
sretne i vesele Božićne blagdane, mir svima i
sretnu Novu 1997. godinu želi
Društvo "Hrvatski dom" Tuzla**

"Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav
narod: Danas vam se u Davidovu gradu rodio
Spasitelj - Krist, Gospodin." (Lk 2, 10-11)

HRVATSKI BOŽIĆ

Božić, blagdan rođenja Isusa, Božjeg Sina, vrhunac Božje ljubavi prema čovjeku, je trajno Danas, događaj koji uporno ostaje sadašnjost. Sin je posljednja riječ Božja, po kojoj sva stvarnost stvorenoga postaje nova i sva povijest dobiva svoj smisao.

Bog je izišao iz sebe da bi svima došao, rodio se da bi sve preporodio, u noći da bi sve obasjao. Uzeo je ljudsko lice da bi na licu svakog čovjeka zaslala Božja slika. Došao je kao dijete, jer su samo pred djetetom i prema djetetu čista sloboda i ljubav mogući.

Sve je ljudsko prihvatio - i siromaštvo obitelji, i rođenje u štali, i progonstvo u tuđinu, i izdaju, i smrt na križu - sve osim grijeha, da bi sa svima bio solidaran i svima bio spasitelj. Još više: "Svima koji ga primiše dade vlast da postanu djeca Božja" (Iv 1, 12).

Primiše ga i Hrvati. Primiše ga širinom slavenske duše, toplinom zagorskog ugođaja, ljepotom morskog šuma, tajnom bosanskog podneblja, čvrstoćom hercegovačkog kamena i mekoćom istarskog krajobraza. Hrvati mu dadoše svoje lice, a Bog njima podari svoje svjetlo. Progovori i zapjeva s Hrvatima, a oni progovoriše njegovu riječ i zapjevaše njegovu pjesmu.

Hrvatski Božić jest trajno rađanje posljednje Božje riječi u hrvatskom narodu, to je stoljetni život Spasitelja u hrvatskim jaslama, to je Božić na hrvatski način. On je jedinstven i prepoznatljiv, nezamjenjiv i neponovljiv - kao što su pojedinci i narodi jedinstveni i prepoznatljivi, nezamjenjivi i neponovljivi.

Ništa ne očituje ljepotu Hrvatskog Božića kao hrvatske božićne pjesme. One su plod stoljetnog slavljenja "jedinog znaka", Djeteta u jaslama, u hrvatskom narodu, izričaj srca i duše onih koji su Božiću, u povijesti koju Bog s Hrvatima i Hrvati s Bogom činiše, postase "djeca Božja".

Bez božićnih pjesama nema cjelovitog doživljaja Božića. Tko njih pjeva, pjesmom čuva i izriče smisao najljepšeg blagdana, priznaje se djetetom Božjim, briše granice između regija, pokrajina, kontinenata i uključuje se u zajedništvo sa svojim hrvatskim narodom, s narodom kojega je Bog izabrao. Po božićnim pjesmama traje naš identitet, na njima se povjeravamo.

Fra Milan Lončar

Ostani s nama, Rođeni

GOSPODINE, ostani s nama.
Guste će pasti sjene
kad noć prohladna krene
i svuda bude tama.

Ostani s nama
noćas
i sutra,
vazda.
Ostani s nama,
Rođeni.

Strah nas je ostati sami
u ovoj makar svetoj
noćnoj tami.
Bura se daleka prolama,
okna drhte i vrata.
Na ognjištu vatra se gasi,
u vjetru ljudski plaču glasi
ko razbiti zvonovi sata.

Čedo drago,
ostani s nama
i kad nisu blagdani,
neka nas grije
blagost Tvojega plama.

J. ŠIMUNOV

Pred jaslama

PRED JASLICAMA ovim božićnim
ne znam moliti;
pred Tobom dječjački opruženim
ne znam vapiti;
pred Tobom neudobno smještenim
ne znam tražiti;
pred Tobom milosrdno brižnim
ne znam plakati;
pred Tobom na slami položenim...
Ipak

želim biti s Tobom
u noći mirnoj, svečanoj,
u noći svetoj, badnjoj.

Ipak
želim živjeti s Tobom
u siromaštvu bogatom,
u siromaštvu obilnom;

s Tobom...
Noćas
po Tebi i u Tebi

želim
biti siguran,
biti čvrst,
postojan.

S Tobom
želim
biti Tvoj
u ovoj noći
svetoj...

J. ŠIMUNOV

BOŽIĆ U DOBOJU

Snijeg je dubok i čist. Prostor je ravan i prazan. Puše snažan vjetar. Bliži se polnoć. Na kraju glavne gradske ulice stoje dvoje mladih ljudi. Čovjek je snažan i visok. Na njega se oslanja žena u porođajnim bolovima. Oni su u strahu. Dijete će doći svakoga časa, a nigdje svratišta. U blizini je hotel "Bosna" (možda se više tako ne zove!). Tamo su kucali. Umorni, grubi i nezadovoljni podvornici i nekoliko pijanih gostiju, rekli su im da nema mjesta. Receptcija je bila prazna. Stara žena koja nije razumjela jezik mladih ljudi, djelovala je izgubljeno i nesretno. Nešto je tuda poslovala. U očima joj se vidio strah. Osjećala je da će mlada uskoro roditi. Znala je da u ovom gradu neće pronaći mjesto za svoje dijete. Sklanjala je oči.

Pet godina je prošlo od kako se u mom gradu ponavlja ovaj prizor. Dvoje mladih ljudi umorni i prozeblji dolaze noću između 24. i 25. prosinca na kraj glavne gradske ulice i traže. Njihove oči gube se u pepeljastoj bjelini praznine, a uši željno osluškaju, ne bi li čule dragu kajdu: "Svim na zemlji mir, veselje". Nad gradom lebdi miris spaljenog križa, izgorjele slame, napuštenih kuća. Oni stoje, zima steže, grad spava, dijete želi doći.

"Moramo ostati", kaže uplašena žena. "Strpi se, Marijo", čuje se kroz noć.

Kuda je otišao život iz ovoga grada? Gdje su pastiri, jasllice, gdje su ljudi i žene, gdje su djeca?

S neba, umjesto čudesno zaleđenih bijelih konfeta, dolaze note bezglasnih pjesama: "Koj'u tminah stajahu / bez svijetla bijahu, / od njega milost prošahu..."

To je samo trenutak!

Snijeg gusto pada. Bolovi su sve jači. Čuje se plač i škripa zubi, neki krik, bolan jauk. Nema svijetla, radosti ni smijeha, nema pjesme. Onoga trena kada dođe pola noći, kada mladi Bog "nebo, zemlju prosvijetli", kad "k'o u podne" bude svjetlost, ugledat će se na kratko slika života kojeg više nema.

Stara secesionistička katolička crkva na kraju glavne ulice, uspravit će svoju dostojanstvenu glavu i pogledati grad. Njezini dobri susjedi, muslimanske bogomolje, kojih također više nema, osjetit će radost oživljavanja i nade. Upalit će se svijeće, zazvoniti zvona, zapjevat će "devet kora andeoskih", a glas svećenika pozvat će sve da se raduju. I čut će se snažan plač djeteta koje dolazi da "oduzme grijehe svijeta". Borovi će zatreperti, nebo će se otvoriti, duše svih onih što vole ovaj grad kojeg nema više, okupit će se na radost Božjeg rođenja.

"Pružite mir jedni drugima", reći će mladi čovjek što je pridržavao trudnu ženu. Svi

će pružiti svoje ruke na pomirenje. Sretna mlada majka doji dijete. "Ovdje ćemo ostati! Mir s vama, građani Doboja!", govori ona.

To je trenutak željenog Božića u Doboju. Pet je godina od kako više nema ništa osim ove eksplozije uspomena.

Bosna teče, vrijeme odlazi. Usora i Spreča ovdje završavaju svoj put. Svi su bosanski gradovi podjednako bosanski, ali najbosanskiji su oni koji su na rijeci Bosni. Oni su kičma zemlje. Tko povrijedi

CRKVA U DOBOJU PRIJE RUŠENJA

kralježnicu, ostaje oduzet. To je teški bolesnik. Moja zemlja je u tu središnjicu života pogodena.

Ima gradova o kojima se puno piše u vrijeme ovoga rata, i sada, u vrijeme ovoga mira. Doboju nije takav grad. O njemu se ne piše i ne govori mnogo. U dolini Bosne, tamo gdje Usora i Spreča mirno otpočinu, na križanju brojnih životnih, željezničkih i drumskih puteva, živjeli su ljudi slično ostalim stanovnicima ove čudesne zemlje.

Negdje daleko, nesabrani po svijetu, oni znaju da je život za njih zastao i da se nešto čudno, privremeno ili trajno dešava s njihovim domovima i njihovim dušama. Naše majke i očevi mole se Bogu da im kosti nađu mira na groblju u Barama, a ne negdje tamo u pokrajnim grobljima drugih gradova. U prepunim tramvajima, oni slušaju prijekore upućene mladim djevojkama: "Ne derite se, ponašate se kao Bosanke!" Koje Bosanke? Kakve to ovi ljudi poznaju Bosanke kad je ideal mlade bosanske žene oduvijek bio biti sabrana, "spetrena" i - tiha?

Slika Djevice koja je stajala na zidovima i naših najsrmašnijih kuća, bila je uzor svakoj djevojci. Kad su se željele istaći sve vrline mlade nevjeste, u Bosni se govorilo: "Neva k'o Djeva!"

A naši ljudi šute. Trude se da se na njima ne prepozna trag Bosne. To pokazano,

njima drago ime koje ih spušta na dno, nose duboko u srcu i tako štite od okrutnih ljudskih jezika. Glasno se prisjećaju svojih dalekih predaka koji su prije 200-300 godina došli odnekle u Doboju i tako pokušavaju dokazati neko "plemenitije" podrijetlo.

- Oni su se u Bosni samo, eto zadesili, i neće se, ne daj Bože, nikad više tamo vraćati. -

Tako govore njihova usta. A u njihova srca nitko više ne zaviruje. Tu trajno leže

poginuli sinovi i braća, rođaci i susjedi. Tu le'e uspomene na mirne ulice grada i drage ljude koji se više nikada neće okupiti pred svojom crkvom. Jer, - nije više nema!

Samo noću, između 24. i 25. prosinca, svake godine, na jedan tren, bljesne svjetlost i ukaže se željeni život. Čuje se pjesma: "Radujte se narodi", i otužna bosanska kajda što ju više nitko ne pjeva, otplovi u svijet vodama Bosne koja teče kao da se ništa nije desilo. Ja ne znam kako sada žive ljudi u Doboju, ali me zanima da li se na Badnju večer osjeti u gradu praznina!

Kakva je polnoć između Badnjaka i Božića? Kako se osjećaju ljudi koji su od vaukada u Doboju slušali "Narodi nam se Kralj nebeski"? Jesu li ičije oči uprte na mjesto gdje je nekada stajala Ona? Čuju li ičije uši zvona i pjesme što se sa visine spuštaju s ljubavlju protjeranih?

Jednom sam slušala pravoslavnoga vladiku kako svečano pjeva "Svim na zemlji mir, veselje". Bila sam mlada, vjerovala sam vladiki. On, koji je poznao Doboju i volio ga, koji je u naš župni dvor svraćao kao gost, pomisli li ikada da u Doboju Krist noćas nema svratišta! Kamo će Marija u svojim porođajnim mukama? Šta će Josip napraviti? Komu će se obratiti? Dijete se mora roditi i u Doboju!

Marica PETROVIĆ

Hrvatski Glasnik, prosinac 1996.

Iz izlaganja predsjednika Tuđmana

NE DOPUSTIMO DA HRVATSKA BUDE OBJEKT TUĐE POLITIKE

Na sjednici Glavnog odbora Hrvatske demokratske zajednice 7. prosinca 1996., predsjednik HDZ-a i predsjednik Republike dr. Franjo Tuđman održao je govor o aktualnim pitanjima izgradnje Hrvatske u danim međunarodnim okolnostima, naglasivši da se pojačava sprega vanjskih i unutarnjih protivnika koji žele promijeniti vlast u Hrvatskoj i gurnuti Hrvatsku u regionalne integracije.

Predsjednik Hrvatske demokratske zajednice dr. Franjo Tuđman u uvodnom je izlaganju govorio o pozadini i svrsi namjera za smjenu demokratske vlasti suverene Hrvatske te o okolnostima u kojima se HDZ našla 1989. godine s programom stvaranja suverene i samostalne hrvatske države.

Obraćajući se nazočnima, dr. Tuđman je naglasio da su nakon

raspada istočnog bloka, zapad, europske sile i SAD bile za očuvanje versailleskog poretka, te da su u tom sklopu ti međunarodni čimbenici bili za očuvanje bivše Jugoslavije po svaku cijenu. U takvim međunarodnim okolnostima i u sklopu takvih strateških pogleda i opredjeljenja, i europskih sila i SAD-a, Hrvatska se na svom putu osamostaljenja našla i neprestano nalazila u veoma nepovoljnim uvjetima, kazao je dr. Tuđman, dodavši da je za mnoge bila i u bezizglednom položaju. Takve vanjske okolnosti, izrazito nesklone prema hrvatskoj samostalnosti, ocijenio je, svakako su pogodovala dijelom i uvjetovala, ali ne i proizvele ili prouzročile sve protivnike HDZ-ovskog programa i suverene Hrvatske na domaćoj, unutarnjo-političkoj sceni. Ti protivnici, rekao je, bili su logičan posljedak većim dijelom sveukupne hrvatske političke tradicije a manjim dijelom i novonastalih okolnosti. Ponajprije su, istaknuo je, bili izraz neizvjelih jugointegralističkih i jugounitarističkih pogleda idejno preostalih još od prošlog stoljeća i iz doba I. svjetskog rata, a podržavani za sve vrijeme socijalističkog razdoblja.

Protuhadezevoske snage

Dr. Tuđman razloge za njihovo nepomirljivo oporbenjaštvo prema HDZ-u i hrvatskoj državnoj politici,

osim u idejno-političkom nasljeđu, vidi i u subjektivnoj naravi. Podsjetio je na brojne inicijative onih kojima je glavni cilj destabilizacija HDZ-a, a time i hrvatske države od osamostaljenja do danas. Osim njihove izravne političke djelatnosti, raznih sastavnica domaće i vanjske protuhadezevoske sprege, razvili su, kako je ocijenio, svoju mrežu za promjenu medijjskih djelatnosti u brizi za ljudska prava i opće slobode. Posredstvom Soroseva "Otvorena društva", Helsinškog odbora i drugih organizacija za ljudska prava, proželi su nam, kazao je dr. Tuđman, čitavo društvo.

Zbog obnove i drugih problema u stvaranju države, hrvatska vlast, državna uprava, bez obzira što je morala voditi računa i biti šira zbog spomenutih razloga, naglasio je, ipak je dopustila takvu jednu djelatnost koja nije spajiva s diplomatskim kodeksima i državnim suverenostu. Dr. Tuđman je rekao kako se ti krugovi na sve moguće načine trude uvjeriti svoje istomišljenike i javnost kako oporba jača, a utjecaj i ugled HDZ-a neprestano pada i u Zagrebu i u čitavoj Hrvatskoj.

Istraživanje javnoga mnijenja

No, iznoseći sažetak istraživanja javnoga mnijenja što ga je proveo

Institut za primjenjena društvena istraživanja zagrebačkog Sveučilišta, naveo je da bi za HDZ na razini Hrvatske u trenutku provedbe istraživanja (listopad ove godine) glasovalo između 36 do 40 posto glasača, za HSS i HSLS između 12 do 14 posto birača, a za SDP između 7 do 8 posto birača. Istodobno, HDZ bi u Zagrebu osvojila oko 35 posto glasova, HSLS 19, HSS 13, a SDP 9 posto. Više od 62 posto anketiranih građana, u potpunosti ili uglavnom, podržava način na koji dr. Franjo Tuđman obnaša svoju predsjedničku dužnost, ne podržava ga 25 posto, a protiv njega bi glasovalo 13 posto.

"Budimo dosljedni u provedbi središnje stranačke i nacionalno-državne politike, politike pomirbe i izgradnje Hrvatske u prosperitetnu, socijalnu, demokratsku i pravnu državu". HDZ, naglasio je "nije i ne treba se pretvoriti ni u kakvu monolitnu, kadrovsku stranku, već mora ostati i razvijati se kao široka općenarodna demokratska stranka". Jedinstvo i dosljednost u provedbi središnje politike u vodstvu HDZ-a jamstvo sadašnjim unutarnjim i vanjskim okolnostima, čvrstini demokratskog poretka i sveukupnog djelotvornog ustroja državne uprave i sigurnosti međunarodnog položaja Hrvatske, istaknuo je, uz ostalo, predsjednik Tuđman.

(HINA)

POLITIČARI BIH SPORA PROIZVODNJA RIJEČI U BRZO IZMJENJIVOM KONTEKSTU

Problem političar je u paradoksu da je on u naravi mediokritet, a "sredstvo proizvodnje" mu jezik, najkompliciraniji sustav kojim se čovjek služi. Pošto su uz to najčešće laici. Niti su lingvisti niti književnici, treba im puno vremena da nešto jezički formuliraju. Tijekom formuliranja, u politički živahnim zajednicama kao što je naša, kontekst se brzo promijeni, pa im trud ode uzalud.

Tako je sada ovdje većinski narod za građansku državu, jer u takvoj državi se ne mora truditi biti veliki narod, a narod Federacije koji je u manjini neće građansku državu, koja mu udjeljuje građanska prava onoliko koliko može i koliko mora. Apsurdno je danas u Europi biti protiv građanske države, ali građanska država konsituirana većinom od nacionalne partije većinskog naroda treba dobiti adekvatnije ime, "nacional građanska država", na primjer.

Međutim, ni naš narod ovog dijela Bosne neće "seljačku državu". I oni hoće biti građani građanske države. Inače, na izborima bi pobijedila Hrvatska seljačka stranka, koja isto tako zagovara svoju verziju građanske države sa građanima koji nisu ni Srbi ni Hrvati ni Bošnjaci, već i Srbi i Hrvati i Bošnjaci, što po sistemu, jedan glas jedan čovjek iznosi - većinom Muslimani.

U političkoj konotaciji pojam "nacionalna manjina" nije pojam prosto suprotan pojmu "nacionalna većina". Sile građanskog svijeta, gdje su stvari politički dotjerane, za manjine se brinu, a većine kontroliraju. Tako su Hrvati Tuzlansko-podrinjske veležupe u manjini, ali ne prihvaćaju biti nacionalna manjina - građani - ne prihvaćaju građansku državu velike nacije. Barem dok se neke stvari politički ne uredi i na jednoj i na drugoj strani Federacije, i na trećoj strani države.

Ne pristaju da, usljed toga što su u manjini budu mali, a drugi, zato što su u većini budu veliki i uzmu veliko hise domovine. No, u politici reći popu pop, bobu bob nije probitačno. Za iste pojave treba tražiti nove riječi, pa ako nisu vještije riječima, političari često lupaju, naročito oni koji su davno prolupali.

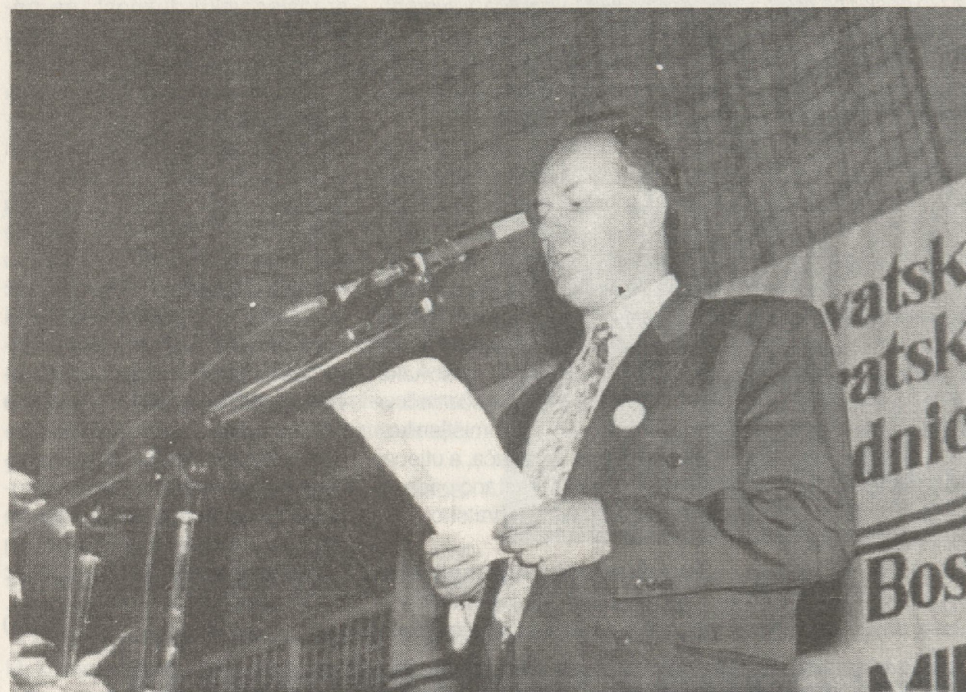
Što se nas tiče, postoje tu neke konotacije. U Tuzlansko-podrinjskoj veležupi Hrvati su u manjini, i kao takvi trebaju se organizirati radi borbe protiv statusa malog naroda. To će postići organiziranjem u male ali čvrste zajednice. Temelji su vjera i nacija, a zajednice su crkva i utemeljene organizacije: Hrvatski dom, Napredak, Matica, idu drumom, a naša partija šumom. Manjina bez čvrsto organiziranih institucija zajednice koja na izborima daje vjeru nedefiniranim, mlakim predstavnicima u političkoj borbi, postaje humanitarni slučaj. Loši političari ne postoje. Oni prosto nisu političari. U našem povijesnom iskustvu stoji da su se takovi prvi poturčili, prvi prešli u ortodokse, prvi pojugošlavenili. Tako od naroda prave raju da bi za sebe uhvatili neku sadaku.

A. Lj.

Hrvatski Glasnik, prosinac 1996.

IVO ANDRIĆ-LUŽANSKI

Gospodin Ivo Andrić-Lužanski, predsjednik Županijskog odbora HDZ u župi Soli. Ne treba ga posebno predstavljati našoj javnosti. Jedan je od nas. Radi tiho i pouzdano. Tek kada se vide rezultati pa se upitamo tko stoji iza njih, nametne nam se pomisao na samozatajnost, radinog čovjeka, intelektualnih potreba, u miru pjesnika, u ratu bojovnika. Hrvata u onoj mjeri u kojoj je to prirodno. U općoj gužvi novih hrvatskih lica i obraza, ljudi koji su se u ratu osvijestili i sada nam tumače kako se bude Hrvat i što to znači, onaj koga se sve ovo tiče, običan čovjek, prepoznaje g. Lužanskog kao konzistentnog, pouzdanog, onoga koji je tu kad zatreba.

U njegovu asketski jednostavnom uredu razgovarao je s nama za Hrvatski Glasnik o ovom vremenu, našem mjestu u ovom gradu i ovoj zemlji za koje nam neki, čak i "naši" jedno vrijeme tvrđiš da je tuđe i da nam ga valja ostaviti.

● **Gospodine Andriću, kraj je 1996. već smo godinu dana u miru, Vi ste prvi čovjek među tuzlanskim Hrvatima. "Svatko je kovač svoje sudbine" veli narodna mudrost. Našu sudbinu svi pomalo kroje, svi po njoj "kuckaju", svi bolje od nas znaju šta je za nas bolje. A mi - jesmo li zbilja tako nezreli i marginalni?**

● **Što Hrvati mogu konkretno učiniti kao konstitutivni narod u BiH?**

- U posljednjih 50 godina, uvođenjem višestranačja, hrvatski narod je po prvi puta doveden u poziciju u kojoj odlučuje o svojoj sudbini. Dobili su poziciju političkoga naroda. Realno je očekivati da će Hrvati znati prepoznati znakove vremena i koristiti pogodnosti koje to vrijeme daje.

Sudjelovanje Hrvata, u ovom trenutku, preko HDZ-a, u skupštinskim organima i organima vlasti BiH i Federacije BiH dovodi

nas u poziciju da donosimo zakone koji nikada više neće biti uprti protivu hrvatskih interesa niti interesa drugih naroda. Naši će predstavnici dati svoj doprinos u implementaciji potpisanih sporazuma naroda BiH. Daytonski sporazum, Ustav Federacije i ostali potpisani dokumenti obvezuju sva tri konstitutivna naroda, zato mi očekujemo da će naši partneri sa istom ozbiljnošću prihvatiti potpisane dokumente kao i hrvatski narod kojega se to najviše tiče, budući je najmalobrojniji.

● **Našu poziciju određuje nekoliko sporazuma i zakona. Možete li komparirati značaj Ustava iz 1974., Washingtona i Daytona?**

- Nažalost, mnogi odnosi unutar zajednice BiH, kao složene zajednice i danas funkcioniraju po Ustavu iz 1974., dakle po Ustavu Socijalističke republike BiH. Stoga podvlačim još jednom da hrvatski narod BiH daje punu potporu Washingtonskom sporazumu, dakle Ustavu Federacije BiH koji garantira jednakopravnost našeg naroda sa, prije svega bošnjačkim narodom unutar Federacije kao i sa srpskim narodom unutar Republike Srpske.

Daytonski sporazum je najnoviji dokument što ponovno garantira sve to isto i to je jedan oblik Ustava BiH, koji Hrvatima osigurava ulogu u političkom odlučivanju unutar BiH.

Bilo kakav drugi oblik organiziranja BiH išao bi izravno na štetu, prije svega, hrvatskog naroda. Daytonski sporazum je minimum ispod kojega ga hrvatski narod u BiH sigurno neće ići.

● **Kakav je utjecaj Hrvata na donošenje zakona u Kantonu?**

- S obzirom na postotak Hrvata u županiji tuzlansko-podrinjskoj (od ukupno 50 zastupnika 5 je iz redova hrvatskoga naroda, dakle, 10% hrvatskih zastupnika),

ako se bude djelovalo kao do sada, smatram da će biti veoma teško ostvariti hrvatske interese i pitanja bitna za hrvatski puk na ovim prostorima. Politički zastupnici našega naroda trebaju se organizirati i jedinstveno nastupati. Ako se polariziramo to će partnerska strana obilato znati iskoristiti.

Apeliram na sve predstavnike hrvatskoga naroda, kada su u pitanju naši interesi, da jedinstveno nastupamo.

Mogu navesti primjer kada se odlučivalo o donošenju zakona o grbu i zastavi županije tuzlansko-podrinjske. HDZ nije bila suglasna s obilježjima, tražili smo samo da se prolongira odluka, ali nas je većina, nažalost, nadglasala. Ni ostali hrvatski predstavnici nisu bili na našoj strani.

● **Kakva je struktura zaposlenih u kantonu, Općini Tuzla i u općinama TPK?**

- Mi smo federalnom partneru, u razgovoru što smo ga vodili oko našeg sudjelovanja u vladi Tuzlansko-podrinjske županije, napomenuli da nismo adekvatno zastupljeni, ne u ministarstvima, nego u nižim strukturama, dakle u pomoćničkim i administrativnim mjestima.

Rečeno je da ćemo imati priliku to ispraviti jer od 300 uposlenih koliko ih je bilo u TPK i u vladi, nema niti 5% osoba hrvatske nacionalnosti. Iako nas ima na funkcionerskim mjestima, smatramo da zaslužujemo mnogo više i znanjem i postignutim rezultatima u proteklom periodu kao i vezom koju bi činili Hrvati sa, prije svega Republikom Hrvatskom, a i ostalim zapadnoeuropskim zemljama.

Kada su u pitanju općinske vlasti, nažalost moram reći da mi nismo zastupljeni niti na osnovu izbornih rezultata, niti na osnovu onoga što garantira Ustav Federacije BiH. U pojedinim kabinetima načelnika općina mora biti zadovoljena nacionalna struktura po popisu iz 1991. U Tuzli HDZ ne participira u vlasti pa ne bih ulazio u analize. Zato željno očekujemo izbore 1997. jer znamo da ćemo ući u strukturu vlasti tuzlanske općine.

● **Kakav je odnos HDZ prema drugim hrvatskim strankama i udrugama?**

- Mi samo stranka hrvatskog naroda i to već sasvim određuje naš stav spram onih Hrvata koji su drugačije politički organizirani i onih koji djeluju izvan politike.

Rujanski izbori pokazatelj su povjerenja što ga hrvatski narod ovoga kraja ima u HDZ. Računamo na sve one koji prihvaćaju naš Statut i uvažavaju činjenicu da imamo mandat predstavljati Hrvate u ovom kraju. Imamo volje za suradnjom sa strankama hrvatskog predznaka koje nas, istina, nisu podržale u ideji o konstituiranju novih jedinica lokalne samouprave, ali mi ostajemo otvoreni za suradnju.

● **Smatramo kako je došlo vrijeme da svi Hrvati, bili u strankama ili izvan njih, budu jedinstveni i da se bore za hrvatski**

narod. Dojam je da je u HDZ najvažnija stranačka pripadnost.

- Imam čast biti na čelu županijskoga odbora HDZ TPK. Kao stranka pobjednica, nudimo suradnju svim Hrvatima, hrvatskim udrugama i strankama. Apelirajući na jedinstvo hrvatskog korpusa, poručujemo da su svima otvorena vrata naših ureda i naših srca.

● **Unitarizam je opasan za svaki narod. On osiromašuje jedinstvenu narodnu frontu, a pluralizam ju obogaćuje. Sav hrvatski narod mora stati u jedinstveni okvir i ništa neće smetati ako se na različite načine emancipiramo, budemo li samo djelovali u istom pravcu!**

- Dio svog života posvetio sam ideji višestranačja. Krivo imaju oni koji nas svrstavaju u ljude što žele da sav narod bude u jednoj stranci. Za to smo da se moraju realizirati elementarni ciljevi iz Ustava predstavnika sviju naroda BiH. Budući smo mi, u ovom trenutku odlučujući faktor sudbine hrvatskog naroda BiH, izloženi samo strožim kriterijima i nismo uvijek pravilno tumačeni. Svjesni smo opasnosti unitarizma, ali se ponašamo primjereno vremenu i prostoru.

● **Kakav je odnos HDZ kao vodeće hrvatske stranke prema SDA kao vodeće bošnjačke stranke?**

- Odnos sa SDA je jednakopravan. Nismo primjetili da nam se nameću kao tutori u izboru naših kadrova. Ranije smo imali primjedbi ali su u zadnje vrijeme odnosi konkretniji i, čini mi se idu sve bolje.

● **Dobili smo zastavu i grb Kantona. Simbol bi trebao biti znak jednakosti, a ne proporcionalnosti. Koliko su simboli adekvatni partnerstvu konstitutivnih naroda?**

- Mi nismo bili zadovoljni. To sam već spomenuo. Hrvatski narod ima svoj simbol. Tri kockice ne mogu zamijeniti cjelinu. Tu nema mjesta sinagogi, nije to poezija, radi se o stvarnom životu.

Međutim, odluka je prošla i mi to štujemo. Ako se takav odnos reflektira na općine sa većinskim hrvatskim stanovništvom, to neće biti dobro. Više je sluha trebalo imati.

● **Vaša procjena glede povratka Hrvata svojim kućama u TPK. Svjesno ne koristim izgovornu cjelinu "svoja ognjišta", jer, koliko god pjesnički bili raspoloženi, tuzlanski Hrvati imaju znato više od - ognjišta?**

- Jedan od naših osnovnih ciljeva je povratak našeg raseljenog stanovništva i zadržavanje onih koji su ostali. Smatramo da imamo zasluga što je zadržana postojeća struktura hrvatskog naroda. Mi smo se suprotstavili stanovitim odlukama koje su mogle doprinijeti još većim odlascima (odluka o korištenju viška stambenog prostora, odluka o useljavanju bošnjačkih izbjeglica u napuštene kuće hrvatskih obitelji).

Treba stvoriti preduvjete za povratak našim ljudima. Kontaktiramo sa onima koji se žele vratiti. Hrvati su odlazili iz egzistencijalnih razloga i određenih političkih

pritisaka. (ukidanje 115. HVO brigade, i nakon toga prisilna mobilizacija).

To se može ostvariti samo dogovorom sa partnerskom stranom, ulaskom hrvatskih stručnjaka u određene strukture poduzeća kao što su upravni odbori i ravnateljska mjesta. Mi smo u tijeku razgovora sa partnerskom stranom i nadam se da ćemo taj projekat uspjeti realizirati do povratka raseljenih Hrvata iz zapadnoeuropskih zemalja.

● **Hrvatski korpus nije "dovoljno bogat" da se može prepustiti stihiji i odreći se svoje imovine?**

- Nema tako bogatih ljudi koji se odriču onoga što su naslijedili od svojih predaka. Bogatstvo tuzlanskih Hrvata veliko je ako se izrazi u ciframa, a još veće je duhovno bogatstvo ovoga kraja. Hrvati će znati prepoznati svu tu vrijednost i neće je se lako odreći. Ovaj komad zemlje je sigurno, i prije svega hrvatski, pa onda i ostalih koji su poslije nas dolazili.

● **Mediji?**

- Mediji su poseban problem za Hrvate jer onaj tko drži medije može kreirati politiku jednog prostora pa i države, u krajnjem slučaju. RTV BiH su etnički čiste. Izvješća koja idu iz tog sredstva informiranja izravno su uprta protivu Hrvata. Onaj koji je nametnuo ovo zlo Hrvatskomu i Bošnjačkomu narodu gotovo se i ne spominje.

HDZ ima konkretne prijedloge i oni su upućeni partnerskoj strani u Federaciji BiH. Na lokalnoj razini mi imamo ponudu da uđemo na županijsku TV i radio, ali, s jedne strane, poradi naše neažurnosti, kao i zbog negativističkog stava partnera (uvjetovali su osobu), to još nismo realizirali. Hrvatski radio RPS i Hrvatski Glasnik samo donekle zatvaraju krug, ali to nije dovoljno.

● **Da li su Hrvati mogli dobiti više prostora za KŠC, kao što je na primjer dobila Medresa i druge bošnjačke**

organizacije - vjerske i kulturne - Medresa je dobila cijelu zgradu bivše Rudarske škole)?

- KŠC je veliki problem. Partnerska strana se brani činjenicom da naša djeca idu u sve državne škole i da je to dovoljno. U tim školama nema nacionalne skupine predmeta i mi nismo zadovoljni.

Proporcionalno našoj ulozi u obrani od agresije, mi smo ostali uskraćeni. Ulagali smo u izgradnju postojećih školskih objekata, ali će naši ljudi, izgleda morati ponovno sami sebi načiniti školske objekte.

● **Hoće li u tuzlanske škole biti moguće uvesti barem hrvatsko-bosanski jezik?**

- Smatram da nema govora o toj kombinaciji. Hrvati su konstitutivan narod u BiH pa imaju pravo na svoj jezik. Imat ćemo dovoljno političke snage i volje da to izborimo. Po definiciji nacije jezik je vrlo bitna značajka. Ako ne bismo mogli u školama imati svoj hrvatski jezik, teško bismo sačuvali identitet. Pravo što ga djeca imaju (može se u svjedodžbu upisati naziv - hrvatski jezik!) nije dovoljno. Prenošanjem nekih ovlasti koje imaju današnje županije na jedinice lokalne samouprave, problem će biti riješen na opće zadovoljstvo. Problem kadra ne postoji, on je iskonstruiran. Nije važno tko predaje hrvatski jezik, to ne mora biti profesor hrvatske nacionalnosti. Važno je da djeca nauče svoj jezik.

● **G. Lužanski, ljudi imaju u Vas povjerenje, na izbornom skupu ste doživjeli ovacije. Komentirajte!**

- To morate pitati one koje me podržavaju. Osjećam da ljudi imaju potrebu za bližim kontaktom s ljudima koje su birali. Danomice mi dolaze u prostorije HDZ-a i očekuju da razgovaram o njihovim problemima. Poznajem ovaj kraj i ove ljude i vjerujemo jedni drugima.

Razgovarala:
Marica Petrović

**Blagoslovljen
Božić i
Sretnu
Novu
1997.
godinu
želi Vam**

**KATOLIČKI
ŠKOLSKI
CENTAR**

FORMIRANA JE NOVA VLADA U KOJOJ HDZ PREDSTAVLJA HRVATE

- Vlada Tuzlansko-podrinjske županije, na čelu koje je Hazim Vikalo ima 18 članova a uskoro će ih biti 19. Uz premijera i njegova dva zamjenika 13 je resornih ministara i dva bez ovlasti. Samo je jedna žena i jedan vanstranački ministar. Dva su Hrvata, svi ostali Bošnjaci. Ponovnim izborom prijašnjih pet ministara dan je kontinuitet Vladi. Uskoro slijedi popuna zamjenskih mjesta. -

Nakon dugotrajnih i mukotrpnih političkih priprema, pregovaranja i dogovaranja, ponajprije unutar Stranke demokratske akcije, tri je mjeseca nakon rujanskih izbora županija Tuzlansko-podrinjska dočekala svoju novu Vladu. Vlada je to eksperata, koji će znati provesti planirane programe, a koji prije svega, podrazumijevaju povratak prognanika svojim kućama, denacionalizaciju, privatizaciju, skrb za obitelji poginulih te tržišno gospodarsko poslovanje. Vlada ima i kontinuitet reizborom nekih ministara. Dakle, sve preduvjetne za dobar dvogodišnji rad.

Otrprike je ovakvo promišljanje županijskoga premijera Hazima Vikala koji je na čelu Vlade u kojoj je samo jedna ministrica i još 14 ministara. Svi oni su, osim za gospodarstvo i jednoga bez ovlasti (Hrvat iz HDZ-a) te za zdravstvo (vanstranački) Bošnjak, iz reda Stranke demokratske akcije. Takova je postavka i normalna, s obzirom da pobjednica, SDA, kako reče skupštinski predsjedatelj Fuad Hadžićević, ima pravo formirati Vladu po svojem nahođenju. Time su "ušutili" i parlamentarci iz Združene liste. Njihovih četiri glasa "protiv", onda kada je slijedilo imenovanje nisu ništa značili, baš kao i onih pet "suzdržanih". Interesantno je pripomenuti da je jedan od trojice HDZ-ovih zastupnika prilikom glasovanja bio suzdržan.

Je li razlog tomu što prije toga Županijski odbor HDZ-a Soli nije postigao interno suglasje kada se predlagao kandidat ove stranke za ministra gospodarstva? I, je li, SDA imenovanjem svih ministara prekršila dogovor dviju narodnih stranaka po kojemu dužnosnici Hrvati mogu biti samo oni koje odredi HDZ Soli?

Odgovor bi trebalo potražiti u dva Protokola potpisana u tri dana od strane čelnika županijskih odbora HDZ-a Soli i SDA. Prvi, o načelima, u HDZ-u tumače skoro pa povijesnim. SDA je tada i formalno priznala HDZ-u ekskluzivitet kada je riječ

LUŽANSKI DOPREDSJEDNIK SKUPŠTINE

Hrvatska demokratska zajednica Soli je na posljednjem zasjedanju Županijskoga odbora odobora odredila i svojega kandidata za potpredsjednika Skupštine županije Tuzlansko-podrinjske. To je Ivo Andrić-Lužanski, zastupnik u Skupštini. Takav je amandman usvojen i njegovo imenovanje na pomenutu funkciju treba se izvršiti na prvom narednom zasjedanju županijskoga parlamenta.

MINISTRI U VLADI

Na čelu Vlade Tuzlansko-podrinjske županije je Hazim Vikalo, diplomirani inženjer iz Gračanice. Njegova dva zamjenika su Ismet Osmanović iz Lukavca, dosadašnji tajnik Vlade i Mehmed Bajraktarević iz Srebrenika.

Resorni ministri su dr Božo Tomić, Tuzla, za gospodarstvo, Idriz Vrtačić, Živinice, za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Bajro Bačić, Lukavac, za trgovinu i turizam, Šemso Softić, Tuzla, za pravdu, Halid Kovač, Srebrenik, za financije, Mirza Jusufović, Tuzla, za unutarnje poslove, Adbi Dozić, Srebrenica, za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Nihada Latifagić, Tuzla, za znanost, kulturu i sport, Bilal Tulumović, Živinice, za promet i komunikacije, Sead Rešidbegović, Gračanica, za urbanizam, prostorno uređenje i okoliš, Osman Sinanović Tuzla, za zdravstvo, Muhamed Bilajac, Gračanica, za obnovu i razvitak i Ferid Hodžić, Vlasenica za boračka pitanja. Dvojica ministara bez ovlasti su Ivica Marinović, Tuzla, za odnose sa katoličkim zemljama i Safet Softić, Banovići, za odnose sa islamskim zemljama. Prema potpisanom protokolu HDZ-a Soli i SDA, u roku od 45 dana treba se imenovati i treći potpredsjednik Vlade, Hrvat, iz reda HDZ-a.

o zastupanju Hrvata Tuzlansko-podrinjske županije u županijskoj izvršnoj vlasti. Obje su strane, također, prihvatile da Hrvata u županijskoj Vladi bude minimalno u onome postotku koliko ih je bilo u ovoj županiji prije pet godina. Sve preko toga je obrnuto-proporcionalni odnos i stvar dogovora sa županijom Posavskom. Na to je pristao i župan posavski prof. Pavo Kobaš, a suglasni su bili i čelnici posavskog SDA. Kvateralni susret jedino nije urodio plodom kada se pokušalo konkretizirati koliko je Hrvata bilo 1991. godine u ovoj županiji. Deset ili 13 posto, ovisno kako će se svojatati glasovi Srba, Jugoslavena i ostalih. Za sada ih je privojila isključivo SDA.

A potpisivanju drugoga protokola prethodio je dogovor u dva dijela. Kompromis je pronađen u jednom resornom (gospodarstvo) i jednom ministarskom mjestu bez ovlasti, za hrvatski narod. To bi otprilike bio taj postotni minimum, koji će biti proširen u roku od 45 dana, kako je zapisano, "otpvaranjem" i trećega potpredsjedničkoga mjesta u Vladi rezerviranoga za HDZ. Slično bi, a već jeste, trebalo postupiti i u županiji Posavskoj kada je riječ o zastupljenosti Bošnjaka u

tamošnjoj Vladi. Dakako, u Protokolu je još zapisano kako će se čelnici odbora dviju narodnih stranaka opet sastati i dogovorno riješiti raspodjelu zamjenskih i pomoćničkih mjesta.

Nedvojbeno, tri stvari zaslužuju pozornost. Hrvati su odnosno HDZ (dvije vladajuće stranke u Federaciji su tako dogovorile) u Tuzlansko-podrinjskoj županiji kroz dužnosnička mjesta zastupljeni kao i ranije. Doduše, nova je Vlada kadrovska proširena, očekivao se i veći broj Hrvata u njoj, no, demografija iz 91 i Washingtonski sporazum su determinirali mnoge tijekom. Eventualna njihova nadgradnja je stvar stranačkih dogovora ili, kako u novije vrijeme biva, sličnih županija (Tuzlansko-podrinjske i Posavske ili Herceg-Bosanske i Žepačko-Bobovačke). Ohrabruje što linija Soli - Orašje funkcionira. Zato se s pravom može pretpostaviti da će Hrvati imati tri dužnosnička mjesta u novoj Tuzlansko-podrinjskoj Vladi.

No, realno je i pitanje što ta tri dužnosnika uistinu mogu učiniti za hrvatski interes u takovoj konstelaciji snaga? Ponajprije i svakako na artikuliranju hrvatske problematike. Deziluzionirati "idilu". Ali, vrijedilo bi porazmisliti i o "mostu i čupriji". Dakle, o zamjenskim mjestima. HDZ će, kako najavljuje, inzistirati na zamjenicima ministara za unutarnje poslove (što mu po federalnome policijskome zakonu i pripada), znanost, sport i kulturu, pravde i financija. Malo se pominju i čelna mjesta u zavodima, direkcijama, agencijama... a ona upravo daju izvorni karakter pojmu izvršne vlasti.

Z. BANOVIĆ

Hrvatski Glasnik, prosinac 1996.

Između dva broja

MAGLA, MAGLA...

Evo nas na kraju godine. Valjda što je bila prijestupna, sva je prošla nekako napačke. Čak ni magle nisu stigle na vrijeme. Mislim na one koje obvezno donose studeni i prosinac. Onih drugih, bilo je tijekom čitave godine. Stalno o njima razmišljam. Vjerojatno pod utjecajem televizije, koja kako to kaže ŠTEMER iz popularne emisije "Lijepom našom" stalno podsjeća na to "što su naši stari činili, jeli, pili i kako su djecu batinali", i ja se prisjetih čuvenog Radićevog govora narodnim zastupnicima u Hrvatskom saboru i njegove opomene: "NE SRLJAJTE KAO GUSKE U MAGLU!". Poslije njega maglu su stalno spominjali, te o njoj čak i pjevali Lisica ("Magla, svuda magla oko nas...") i Džimi "Kroz prozor zamagljen...". Ovo dvoje su na maglu, po svojoj prilici, povezali sa osobnim osjećanjima, a što se Radića tiče to je bila svojevrsna opomena zastupnicima da ne nasjedaju na nagovore o balkanskom udruživanju. Koliko je bio u pravu, svima je poznato. Srljanje je plaćano skoro cijelo stoljeće, a završni račun je napravljen u Domo-vinskom ratu. Ostalo je upitno da li je od te Radićeve opomene, nastala svakidašnja uzrečica koju uzvikujemo kada nas netko hoće nasamariti ili bolje rečeno, slagati, "NEMOJ MI PRODAVATI MAGLU!". Jer, sličnost Radićeva i sadašnjeg vremena je očita. Magle ima na sve strane, a "PRODAVAČA" koliko god hoćete. Ima i gusaka, ali i podosta onih koji ne nasjedaju na ponude novopečenih "PRODAVAČA". Kažu: "Dosta nam je bilo magle, ova koju nam nudite vodi nas u nova udruživanja, a tek se sa starim obračunamo!". "PRODAVAČI", ipak ne odustaju, posebice današnji Radićevi sljedbenici. Malo se povuku, onda promijene tržnu koncepciju, pa opet nastave.

Na nedavno održanoj promociji knjige "PISMA BOSANSKIH FRANJEVACA 1850-1870", pojavi se jedan pravi pravcati "PRODAVAČ MAGLE". Nakon strategije koju razvi nadugačko i naširoko, svoje promoviranje završi sa srceparajućom - "ova je knjiga super, ja u njoj vidim fratre i Bosance katolike. Ničeg nacionalnog, te besmislice i izmišljotine, ne nadoh!" Jedni Hrvati, kojima "srce paraju i sladunjivim šlagerčićima kakav je onaj "OD STOLJEĆA SEDMOG", kako to napisao "PRODAVAČEV" prezimenjak u "Svjetlu riječi", skoro da uletišu u maglu. Sreća, nade se drugi promotor koji knjigu proglašuje "čistom hrvatskom književnošću", laknulo je svima u dvorani, a posebice samom priređivaču knjige. Sjetismo se da nam je na početku i sama voditeljica promocije jasno i glasno kazala: "Današnja promocija ima izuzetno veliki značaj za Hrvate u Bosni i Hercegovini!". Nakon povika u stilu: "Nemoj nam, prodavati maglu, nema malih i velikih naroda", razidosmo se. Uvjeren sam da je "PRODAVAČEV" utržak toga dana bio mali, a umjesto magle kupismo od onog drugog promotora objašnjenje pojmova Bošnjanim, Bošnjak, Bosanac. Kao da se dogovara sa jednim od zapovjednika HVO-a, koji na podjeli odličja za zasluge u "Oluji" i "Južnom vjetru" objasni "kako Hrvati mogu biti Bošnjaci samo ako se tako i prezivaju".

Magla nije produkt samo sa ovih naših prostora. Prodaju je širom svijeta, svim

narodima, a Europa je najveće tržište. No, Hrvati su im kao mušterije najzanimljiviji. "PRODAVAČI" se i udružuju kako bi bili što učinkovitiji. Najbolje su to pokazala "Dogadjanja naroda" u Zagrebu, Sarajevu i Beogradu istovremeno. Ali, koncepciju im stalno kvari "GLAVNI RAZBIJAČ MAGLE" iz Zagreba. On, istina, ne opominje na Radićev način. Uzvikuje onu latinsku "Timeo Danaos et dona ferentes!". Da li je onaj Soros Grk ili ne, tek svi vele da mu je ova prava. Naročito je njome oduševljena Marica Hrdalo - "Živio nam naš Frano, kako im je samo svima odmerio i sve ih preko sebe prebacio! Onog što ima dva ista imena, i preko sebe i ispod sebe. Dvaput! Poslije toga jadnik više nije znao napisati da li mu je dvostruko ime ili prezime, pa propao na natječaju za produljenje mandata "GLAVNOG PRODAVAČA MAGLE U SVIJETU".

Nekada je "PRODAVAČE" teško prepoznati. Ne sličje uvijek jedni na druge, niti su im poruke jednake. Steineru se dogodilo da je izgledao kao "PRODAVAČ", pa su mu pokušali i sredstva za rad prebaciti preko sebe. Ispostavilo se kasnije putem javnog priopćenja da je napadnut krivi "PRODAVAČ". Onaj pravi je bio u Mostaru. Ovaj Sarajevski zato neće podnijeti ostavku, kao onaj u Mostaru. Nastavit će raditi "s nesmanjenim marom" kako sam kaže, a što se tiče auta, ima on toga koliko god treba. Pazit će dobro ubuduće komu i što "prodaje". Ili će bar birati tržnicu kao neki dan, kada se vratilo iz Mostara i u Sarajevu Hrvate optužio da su oni "PRODAVAČI MAGLE". Prepao se vjerojatno kad je čuo izjavu još jednog visokog časnika HVO-a: "Neka Hrvat-sku zovu kako hoće. Za nas je ona bila i bit će NEZAVISNA. Ona više nije tržište na kojemu magla može proći!"

Ne mora se magla nuditi na prodaju samo kao politički integracijski materijal na ovim prostorima. Možete se i udružiti u novu balkansku asocijaciju, a da vam opet bude hladno kada se nemate čime grijati. Tako gradonačelnik Sarajeva "prodavao" maglu prosvjetarima obećavajući tople radijatore. Učiteljska škola nije dobila ni gram kaloriju. Neka nauče mlade učitelje na hladnoću kako bi oni buduće naraštaje učili na temelju one "Ako je zima, nije lav...". Ništa bolje nisu prošli ni umirovljenici. Obračun mirovina za studeni je potpuno maglovit. Iz PIA im poručuju: "Evo vam sada mirovina za studeni na temelju travanjske i 20% mirovina za svibanj na temelju travanjske. Ostatak svibanjske 80% i one za lipanj, srpanj, kolovoz, rujna ne znamo kada ćete dobiti, niti na temelju kojega mjeseca ćete dobiti". Izračunao sam da će sav zaostatak dobiti u studenom 1998. ali nisam mogao dokučiti što će biti temelj za obračun. A, koja će to vlada rješavati to je skroz u magli. Mo' da će novoizabrani članovi Ministarskog vijeća u međuvremenu dati ostavke, pa u neko novo doba opet dobiti mandat kao neki sada! I to je maglovito.

Ova prava, prirodna magla natjerala nas je da kašljemo, kišemo, tumaramo, pa i sudaramo se. Kad se obratimo liječniku on nas (ili ona) lijepo primi, ispričamo se do mile volje, i mnogi koristimo povlastice da to ne platimo.

Onda nam napiše i preporučio lijekove koje treba uzimati tako i tako. Prava magla! Potom odemo do ljekarne sretni što ćemo se izliječiti, kad tamo dobijemo odgovor: "Sve ove lijekove koje su vam prepisali" mi imamo". Obradujemo se i trljamo ruke kako ćemo uskoro do zdravlja doći. Ali, onda uslijedi nova magla: "To vam sve košta toliko i toliko". Znamo da u lisnici nemamo ništa. Okrenemo se pa nazad liječniku. "Što je ovo doktore? Ne daju nam lijekove bez para!" Opet široki smijeh: "Ja sam svoje uradio i tu nema ničega maglovitog. Maglu prodaju oni iz ministarstva zdravlja. Nego, za svaki slučaj probajte preko specijalista, evo vam uputa i neka vam je sa srećom". Odlazak specijalisti je opet "prodavanje magle". Uzmu uputnicu, pogledaju i napišu vam rok u kojem se trebate javiti na pregled. Sretni dođete doma, ali, kada pogledate napisan termin za pregled, tek vam onda bude slabo. Pregled kod specijalista zakazan je, u najboljem slučaju dva mjeseca. "CRKNI MAGARČE DOK TRAVA NARASTE! A AKO SLUČAJNO I NARASTE, OD MAGLE JE NEČEŠ VIDJETI PASTI!"

Čovjek je osoba koja se nećemu boljem uvijek nada. Kada uspije pobjeći od svih ovih već pobrojanih "PRODAVAČA", pomisli u sebi kako je eto, kao svojevremeno Križaj, uspio u slalomskom stilu zaobići sve prepreke. Da se malo odmori sjedne pred televizor. No, tamo je tek prava magla. Ništa mu nije jasno, ne zna tko govori, u čije ime to čini, niti kojim jezikom. "Da nije možda Esperanto" - pomisli. Najgore je kada čuje Hrvata iz Tuzle koji uporno nastoji govoriti bosanskim jezikom. Nije u pitanju bosanski jezik. Problem je što ni taj nezna govoriti. A, u tom jeziku se prema naj-novijem Rječniku nipošto nesmije govoriti "opšte" nego "opće" ne "opština" nego "opčina". Taj Halilović (autor Bosanskog rječnika) je izgleda prohrvatski nastrojen. Vjerojatno je u starim spisima pročitao kako fra Grgo Martić uz lijes biskupa Šunjića 1860. pjeva: "Teško domu bez ljubavi bratske (K'o Bosni bez zemlje) Hrvatske".

Tako iz dana u dan, - "MAGLA, SVUDA MAGLA OKO NAS...". I meni je doista ove cijele godine bilo teško u magli motriti. Ako sam što krivo i vidio, progledajte mi kroz čiste prste štovani čitatelji. Možda nam Nova godina donese sreću. Ja ju vidim u odlasku svih "PRODAVAČA" sa ovih prostora, neka nam ostave našu maglu. U njoj smo se i do sada snalazili kako znamo i umijemo". U SVOJU NEKA NAS NE GURAJU!

Motritelj

1996. - teška poratna godina

Konac je godine 1996. Vrijeme pogleda unatrag, u godinu koja upravo prolazi. Je li opravdala nade koje smo u nju polagali, je li nas opet razočarala? Porazgovarali smo o tome s fra Petrom Anđelovićem, provincijalom bosanskih franjevaca, koji je bio sudionikom važnih događaja u godini na izmaku

Razgovarao: Ladislav FIŠIĆ

● **Bliži se konac ove godine, koja je za nas bila teška, ali smo u njoj doživjeli i nekoliko ugodnih trenutaka i datuma. Zašto je ova godina bila teška?**

- Svi smo barem jednom u životu, u nekom nepoznatom kraju, doživjeli nevolju orijentiranja. Kamo, u kom smjeru poći, pita se čovjek u takvim trenucima. Slučajni prolaznici obično nisu od velike pomoći.

Težina ove prolazeće godine je bila upravo u tome. Našli smo se u nepoznatom događanju rata, a mrak je bio sve gušći. Izlaza nikako nismo nalazili. Ni oni, koji su nam dolazili iz nekih drugih država, nisu imali rješenja ili nismo umjeli razumjeti njihov govor. Ni svjetiljka upaljena u dalekom Daytonu nije uspijevala potpuno rastjerati mrak (i kako će, kad je on u dušama?), tako da je ova godina protekla u nesigurnosti, u traženju, u nevjeri.

Evo i na njezinom kraju ne znamo točno kamo će sve ovo krenuti. Ljudi su razapeti: pošli bi svojoj sreći, a ne znaju puta do nje. Njihovu nevolju povećaju brojni lažni proroci nudeći lažna rješenja, koja bi ih mogla odvesti u još dublje ponore. Odluke treba donositi, a to je tako teško.

Za ilustraciju rečenog dovoljno je spomenuti naše prognane i izbjegle. Oni su sigurno potrošili ovu godinu u traženju rješenja: Ostati u prognanstvu ili se vratiti? U mnogo boljem položaju nisu ni oni, koji bi nešto, manje ili veće, započinjali, a ne znaju, je li vrijeme za to...

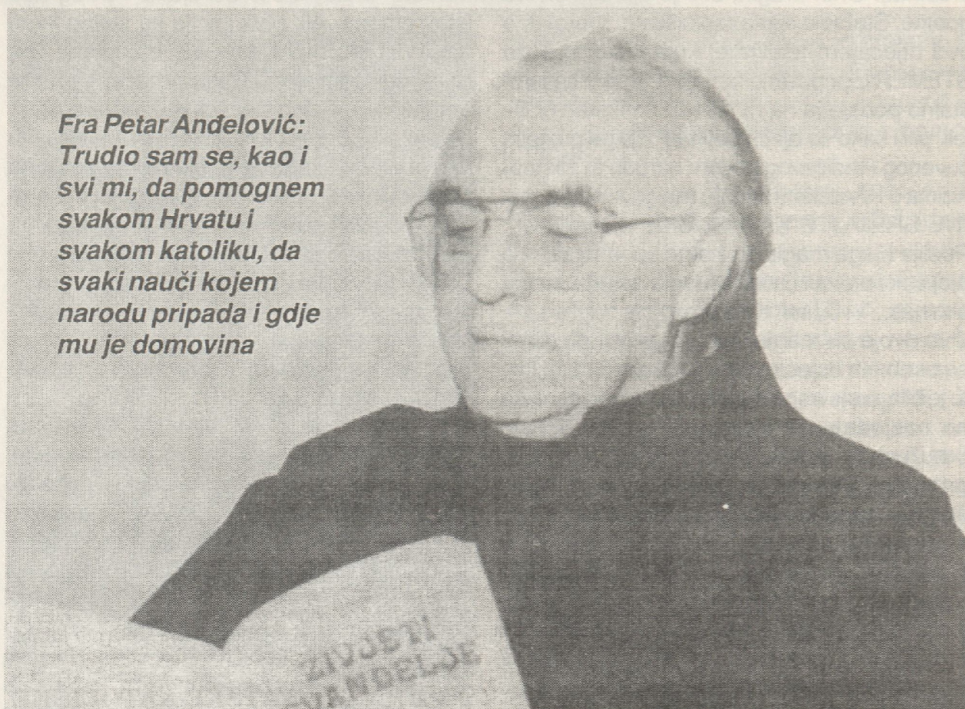
Uz ove zajedničke nam dileme nužno je spomenuti i strah koji narasta, barem u meni, strah od rezignacije. Krajem prvog tisućljeća ljudi su se bojali konačne katastrofe, očekivan je katastrofični kraj svijeta, a evo na kraju drugog tisućljeća mnoge ljude hvata strah od rezignacije, od očaja. Poslije revolucija i velikih utopija, koje nisu ispunile očekivanja ljudi, nastupilo je vrijeme realizma, a u njemu postaje sve očitim ljudska nemoć, tako da se i gotovo sve politike pretvaraju u administraciju te nemoći, za što je najbolji primjer naša jedna država. Iz toga izrastaju nove, čini se nerješive, brige.

Mir - najvrjedniji dar prošle godine

● **Je li 1996. barem djelomice ispunila očekivanja koja su se u nju polagala prije njezina početka? Osobito s obzirom na prilike u našoj domovini.**

- Donekle možemo biti zadovoljni. Možda i nismo smjeli, poslije onoliko zla, koje smo nanijeli jedni drugima, očekivati prevelik poklon, a to bio potpuni, pravedni mir. Do njega, da bismo naučili cijeniti njegovu

Fra Petar Anđelović:
Trudio sam se, kao i svi mi, da pomognem svakom Hrvatu i svakom katoliku, da svaki nauči kojem narodu pripada i gdje mu je domovina

dragocjenost, treba doći naprezanjem korak po korak. Radost prolazeće godine se uglavnom sastojala u osjećaju da nam život nije bio svakoga trenutka ugrožen kao prošlih godina. Prestala su ona pogubna pucanja, organizirani progoni i tzv. humana preseljenja. Poslije svega, to je puno. Zato ovu godinu ipak ispraćamo ispunjeni zahvalnošću Gospodinu Bogu i dobrim ljudima. Načinili su nam okvir, pa će valjda naši političari, i mi s njima, imati toliko pameti, da očuvamo i produbimo darovani mir.

U našoj domovini ide sve tako sporo. Daj Bože, da oni, koji nas nisu znali očuvati od rata, znadnu tako riješiti sve nagomilane probleme, da do njega ponovno ne dođe. Dogodilo se nekoliko dobrih, pozitivnih stvari: izbori, uspostavljanje kantona, putovanja su sve sigurnija, no nisam siguran je li došlo do promjena nabolje u glavama naših političara. Ne žele li dobro samo sebi i svom narodu, a da pritom ne primjećuju, da sreća i blagostanje u Bosni i Hercegovini mogu biti samo zajednički? Do ove spoznaje moramo im mi, jednostavni i mali ljudi, pomoći ili ih mijenjati.

● **Što je godina 1996. donijela Katoličkoj crkvi i franjevačkoj zajednici u Bosni i Hercegovini?**

- I jedni i drugi smo mogli, rekao bih konačno, sagledati nevolju koja nam se, bez naše krivnje, dogodila. Znamo, uglavnom, tko nam je poginuo, koliko je vjernika iseljeno i prognano, koliko je vjerskih objekata srušeno. Možda je to prvi korak ka oporavku, jer nam taj uviđaj pomaže pri sagledavanju potreba i rasporedu osoblja. Ako se to dogodilo, onda je to puno, neće se ponavljati prijašnje pogreške, neće se uzaludno trošiti dra-

gocjene snage. Držim da je i osjećaj, da smo i jedni i drugi ostali uz istinu i pravdu za svakoga, veliko bogatstvo za naše djelovanje u budućnosti. Bez zgrada, bez materijalnih sredstava, bez mnogo toga se može, ali samo ako je čovjek čista osoba, a da mi jesmo, to nam priznaju i oni, koji nas ne vole.

Treba popraviti "krvnu sliku" duše našega naroda

● **Koje trenutke u 1996. godini treba zabilježiti i zapamtiti kao ugodne i vrijedne sjećanja?**

- Ako je govor o nekim velikim trenucima, važnim za sve ljude naše Crkve ili države, zbilja ne znam koje bih izdvojio. Nije ih bilo puno za pamćenje. Možda treba zabilježiti pokušaj prvih demokratskih poslijeratnih izbora i one mogućnosti koju su oni pružili da se ide dalje, mukotrpno i naporno, ali se nadamo k boljem.

Iz crkvenog života valja zapamtiti mnoge događaje vezane uz našeg uzoritog kardinala Vinka Puljića. Znao je okupljati svećenike, hrabriti vjernike u mnogim prilikama, kazati istinu na mnogim mjestima. Treba spomenuti, kao veliki događaj, povratak Nadbiskupijske teologije u Sarajevo i naše Gimnazije u Visoko, te dobronapredujuću rekonstrukciju naše Franjevačke teologije na Nedžarićima s nadom u skori povratak profesora, studenata i časnih sestara. U ovom vidimo naznake i uspješnijega povratka drugih izbjeglih i prognanih.

Onih osobno ili u manjim zajednicama doživljenih važnih trenutaka bilo je, vjerujem puno, no njih će pamtiti pojedinci ili njihove zajednice.

● **Rat je našem narodu ne samo nanio teške materijalne gubitke, nego ga je, kako se vidi, i u duši osiromašio. Kod mnogih ljudi na vidjelo izlaze negativne karakterne značajke (pohlepa, nepomirljivost, nepovjerenje, malodušnost...). Što treba učiniti da se u sljedećoj godini, s barem djelomičnim saniranjem materijalnoga stanja, popravi i "krvna slika" duše našega naroda, da se više cijene i intenzivnije žive vjerske i moralne vrednote? Kakva je uloga Crkve u tome?**

- Možda i nismo svjesni kolika je uloga motivacije, one unutarnje pokretačke snage, u ljudskom djelovanju. Ako je ona dovoljno jaka, gotovo nema onoga što čovjek ne bi mogao učiniti, u negativnom ali i u pozitivnom smislu. Tu se i krije uloga Crkve, njezina zadaća: Pokrenuti, motivirati čovjeka da se okrene k dobru, da čini dobro.

Pod pritiskom moderne znanosti ili još više pod pritiskom onih, koji su se u svoje političke svrhe služili tom znanosti kao što su bili komunisti, ljudima Crkve su nametnuli kompleksi. Počeli su, nesvjesno, i sami vjerovati, da je vjera opijum za narod, da u sebi krije odvratanje čovjekove pozornosti od ovozemaljskih problema i da mu za neuspjeh nudi lažnu nadu vječne radosti. Trenutak je da se ti ljudi Crkve probude i da ponovo počnu ljudima, poput sv. Pavla, govoriti: "Braćo, domovina je naša na nebesima" (Fil 3,20). Možda će ih danas naši ljudi bolje čuti nakon strašnog iskustva kako se sve ono za što su godinama radili u trenutku u prah, u ništa pretvara. Kako i najmanji me-tak, najmanji geler može u sekundi zaustaviti ljudski život. Treba se nadati, da su ljudi naučili čeznuti za trajnijim dobrima, koje im nitko ne može oduzeti niti ikoje oružje razrušiti. Crkva treba postati svjesnom te situacije i ljudima lijevati u čaše čisto vino. Oni će više cijeniti i intenzivnije živjeti vjerske istine, ako budu temeljitije motivirani.

Ostati čovjek i Hrvat u Bosni

● **Za što ćete se osobito moliti u zadnjim trenucima ove i prvim trenucima sljedeće godine?**

- Tko je gotovo oglušio od nebrojenih granata i tko se nagledao krvi na ulicama naših gradova, sigurno će Bogu zahvaljivati da toga u ovoj godini gotovo i nije bilo i sigurno će se moliti da toga nikada i nigdje više ne bude. Već sada molim, a intenzivno ću moliti i na prijelazu iz jedne u drugu godinu, da se Bog naseli u ljudske duše, da iz njih progna sve osvetničke i nasilničke misli, jer su samo ljudi s Bogom u duši sposobni donijeti ovoj zemlji mir.

● **Osjećate li tjeskobu pred budućnošću hrvatskoga naroda i katoličkih vjernika u Bosni?**

- Pun sam te tjeskobe, iako ne iz istih razloga kao oni koji se smatraju vodama toga naroda. Oni svoju brigu izriču brojkama. Zabrinuti su na primjer što se rađa premalo hrvatića ili što nemaju isti broj tenkova kao oni za koje misle da su im neprijatelji. Sami su bolesni, a učiniti će i svoj narod bolesnim iz puste želje da se za Hrvate

stvari jedna i to vječna domovina, kojoj na oltar treba prinijeti sve, pa i svoju dušu.

Trudio sam se, kao i svi mi, da pomognem svakom Hrvatu i svakom katoliku, da svaki nauči kojem narodu pripada i gdje mu je domovina, ali nisam dozvolio sebi da mi išta od toga postane božanstvom. Govorio sam i onima oko sebe da nikom ne poklanjaju svoju dušu osim Gospodinu Bogu. I iznad nacionalne istine, i iznad domovinske sitne, postoji uzvišenija istina, Božja, i bez nje nema spasenja. Čini mi se da Hrvati u Bosni to bolje shvaćaju od nekih drugih i da će u tome naći snagu da ostanu u Bosni i da ostanu ljudi.

Politikom malih koraka do uspjeha

● **Javni nastupi Vaši i našega kardinala preuzv. Vinka Puljića potvrdili su Vas dvojicu kao uporne i snažne zagovornike miroljubivoga suživota svih ljudi u Bosni. Za što taj stav, u srži ljudski i kršćanski, i ovdje a i vani nailazi ponekad na otvorenu oporbu. Pročitao sam, naime, u jednom hercegovačkom listiću da Vas svrstavaju među bosanske "Brankoviće", to jest među neprijatelje sreće i budućnosti hrvatskoga naroda u BiH.**

- Raduje me što sam, i u tom smislu, u društvu s uzoritim kardinalom Vinkom Puljićem. Puno puta smo bili "izloženi" zajedničkom aplauzu, ali i zajedničkoj opasnosti. Stajali smo nekima na putu u ostvarivanju njihovih prljavih ciljeva, i kad nas nisu mogli ili smjeli nasilno ukloniti, pronosili su neistine o nama, a onda su, najčešće prekasno preuzimali naša stajališta i pretvarali ih u svoju politiku da bi spasili ono što se još moglo spasiti. Naravno da je moja uloga u svemu tome kudikamo manja od kardinalove no zato je bilo lakše mene, bosanskog bratra, napadati i ocrnjivati. No sve došlo ili će doći na svoje mjesto.

● **Na čemu će sljedeće godine trebati najviše raditi da bi se u BiH učvrstio mir i slobodan život?**

- Nije sasvim pogrešno vjerovati da je i mir, kao i rat, dijete politike. Stoga su političari najodgovorniji, i u tom smislu ih moramo držati na oku, no odgovornost pripada nama, ne možemo je izbjeći. Mislim da politika malih koraka ima najviše uspjeha. Stvarati mir u sebi, u svojoj obitelji, užo zajednici, među susjedima i mir će se prenositi s jednih na druge. No ne zaustaviti se samo na tome nego se uključivati u sve akcije koje žele pomoći da mir konačno pobijedi. Kroz te akcije pokazati snagu, na stranu mira privući sve. Ljudi su uglavnom zreli za mir, samo ih treba uvjeriti da su mir, sloboda i suživot mogući.

● **Nećete, sigurno, propustiti ovu prigodu da čitateljima Svjetla riječi, kao i hrvatskom narodu u BiH poželite sretan Božić, a svim ljudima dobre volje svako dobro u sljedećoj godini.**

- Prije nego izreknem svoju čestitku čitateljima Svjetla riječi, dopustite mi da urednicima i onima koji pišu u tom listu odam najiskrenije priznanje. Zaslužili su ga i to ne samo s moje strane. Drugi su dobivali nagrade, a oni su, najčešće samozatajno, ostajali uz istinu, nikome se ne dodvoravajući. Zato i želim Svjetlu riječi još svjetliju budućnost. Neka onima koji do njega dođu bude uistinu svjetlo istine!

Čitateljima Svjetla riječi i cijelom hrvatskom narodu želim, želeći im sretan Božić, da u Božiću prepoznaju čovjekovo, svoje dostojanstvo. Bog je iz ljubavi prema nama postao čovjekom, sišao je u našu tamu, u naš mračni i grešni svijet, da nas povede u svoje svjetlo, u svoj svijetli i radosni svijet. Neka smisao i ovogodišnjeg našega slavljenja Božića bude u odluci da ćemo s Isusom poći, pa i s križem na ramenima (čini se da u tome njegovim sljedbenicima izbora nema!), prema ljepšoj, prema Bo'joj budućnosti.

Svjetlo riječi
Prosinac 1996.

SVIM VJERNICIMA KOJI MU SE RADUJU ČESTITI BOŽIĆ I SRETNU NOVU 1997. GODINU ŽELI UDRUGA DRAGOVOLJCA I VETERANA DOMOVINSKOG RATA HR H-B PODRUŽNICA SOLI

DRENAČKA MLADOST OPLAKANA

Na blagim padinama sjevernih obronaka Majevice, odakle se pruža prekrasan pogled ka ravnoj Posavini, leži pitomo selo Drijenča. Po popisu iz 1991. godine Drijenča je imala 1.984 stanovnika, koji su isključivo rimokatoličke vjere. Nerijetki posjetioci ili prolaznici kažu da su Drijenčani veoma gostoprимljivi, miroljubivi i nadasve veliki domoljubi, a oni sami za sebe, posebno u novije vrijeme, vole reći da su tuzlanski Hrvati.

Stihovi jedne izvorne pjesme kažu:

*"Kako joj je srca
samo majka znade,
čije d'jete pile,
da vrana ukrade.*

Teško će Drijenčani zaboraviti radosna podvrisivanja koja su se čula sa Smilja kad bi projektili pogodili toranj na crkvi sv. Ante. Koje li ironije - na svečanosti 1986. godine, kada Drijenča postaje deseta župa u tuzlanskom Dekanatu, bili su prisutni

težnjom hrvatskih nacionalista. Drijenčani su smatrali da je njihov "brak" sa četrdesetak km udaljenom općinom Lopare neprirodan i po veoma čudnim kriterijima sklopljen, a želju za priključenje tuzlanskoj općini zasnivali su na veoma jednostavnoj računici bližeg, bržeg i jeftinijeg dolaska ili prijevoza u Tuzlu. Nepotrebno je naglašavati da nikad nisu bili upitani za želju ili mišljenje o ovom problemu.

Kako je bio sve očiti raspad Jugo-komunističkog režima, a sve veća i bliža opasnost od velikosrpske agresije, Drijenčani traže izlaz iz općeg kaosa i zbijaju redove za obranu svoje Drijenče. Istovremeno donose odluku o raspisivanju referenduma, na kome će se, prema očekivanju, izjasniti stoprocentno za HDZ i izraziti želju, da se organiziraju u općini Tuzla sa ostalim hrvatskim selima do osnivanja hrvatske općine u okviru HZ SOLI, kojoj bi se i Drijenča pripojila.

Sa najodgovornijih mjesta u vlasti tuzlanskog kantona stigla su čvrsta obećanja, da će želja drenačkog naroda iskazana na referendumu biti ispoštovana. I živili su Drijenčani u tom uvjerenju sve ove ratne godine, a onda, na početku prve poslijeratne godine, saznadoše da su još u toku rata pripojeni općini Čelić. TKO? KAKO? ZAŠTO? Što se njihove želje tiče možda će se i ispoštovati, izraze li je, još koji puta na nekom od narednih referenduma.

E pa nazdravlje ti demokracijo!

Drag Drijenčo moja, zašto nije važna volja naroda tvoga, zašto se upravo na tebi potvrđuju gruba pravila ponavljanja povijesti, zašto se tobom poigravaju kao dječaci sa kapljicom živog srebra na staklenoj pločici? Ili kao što gospođa Marica Petrović slikovito zapisa:

*Ti si kao djevojka,
koju neće onaj,
koga je ona izabrala
(ili joj ne daju),
nego je daju onome,
koga su joj oni odredili.*

Poslije tolikih svojatanja Drijenčani se zabrinuto pitaju: Da li smo zaista toliko važni da nas neko hoće po svaku cijenu ili je pak nešto treće po srijedi?

Draga Drijenčo moja, dragi dome moj, pokoji vječni pradjedova mojih koji te sačuvaše pred najezdom mnogih neprijatelja u proteklom stoljeću! Opstala si unatoč pohmanitaloj kući, koja je kosila ovim prostorima, opstala si uspravna i nepokorena i u ovome ratu, mada teško ranjena i dobrano razorena.

Po tvojim njeđrima ponovno je potekla krv tvojih najboljih sinova, koji svoje živote dadoše za Tebe, za sadašnje i buduće naraštaje ali i kao nezaboravan znak upozorenja da ćeš biti onakva, kakvu nam te naši djedovi, naši očevi i tvoji hrabri branitelji ostaviše u nasljedstvo ili te neće biti.

Andelko KNEŽEVIĆ

Hrvatski Glasnik, prosinac 1996.

SVETA MISA U ŽUPNOJ CRKVI

Istočnu granicu označava rječica Piperka kojoj je sudbina u ovom ratu dodijelila povijesnu ulogu, da na ovim prostorima razgraniči katoličanstvo od pravoslavlja. Teče ova bistra rječica iz njedara plave Majevice ka svome ušću u rijeku Šibošnicu i dalje prema Posavskoj ljeptotici Savi. Njenu desnu obalu čine brdoviti tereni, a od svih posebnu pozornost privlači brdo Smilj. Ne zbog svoje posebne ljepote niti zbog toga, što gledajući iz Drijenče, točno iznad njegovih vrhova izlazi sunce, što život daje zemlji drenačkoj, nego što su sa njegovih proplanaka tenkovi, prage haubice... orali drenačku zemlju i sijali smrt među drenačkim braniteljima.

Smilj i sva ostala brda na desnoj obali Piperke pripadaju selu Piperima, čiji su mještani isključivo pravoslavne vjere. S Piperčanima su Drijenčani desetljećima njegovali dobrosusjedske odnose i živjeli u uzajamnom razumijevanju i toleranciji. A onda u proljeće '92. godine, sa Smilja su, umjesto nekada susjedskih dozivanja za Uskrsne ili Božićne blagdane, počeli pljuštati smrtonosni projektili, razorivši mnoge domove dojučerašnjih prijatelja. Unatoč tome a za sretniju budućnost na zdravijim temeljima, Drijenčani su im spremni i oprostiti, ali drenačke majke zavijene u crno, nikad ne mogu zaboraviti.

između ostalih uzvanica i komišije sa Smilja.

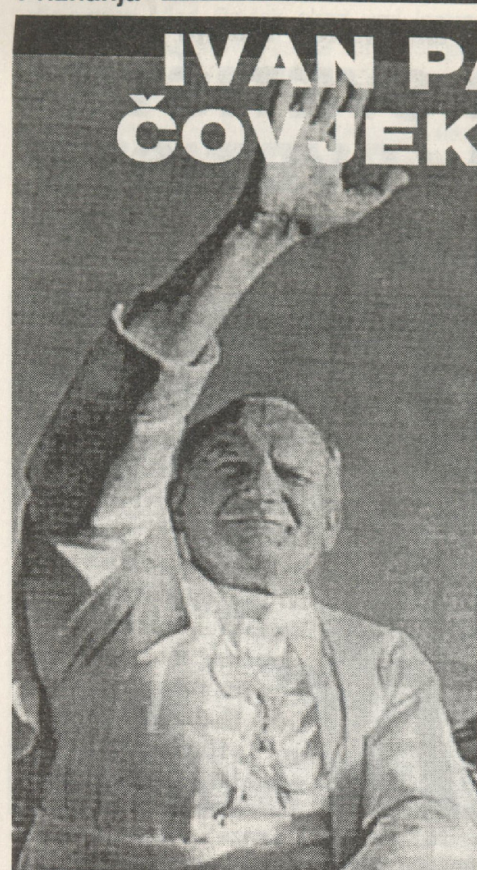
Sa sjeverne i sjeverozapadne strane Drijenča graniči sa Šibošnicom, Nahviocima i Humcima, selima koja su (osim Šibošnice) naseljena isključivo muslimanskim stanovništvom. Humcima su svoje istinsko dobrosusjedstvo prema Drijenčanima iskazali prihvativši ih u vrijeme najžešćih agresorskih napada u svoje domove u Humcima. Zahvaljujući vjerojatno zajedničkoj nevolji i naravno razumu, na ovom prostoru su Hrvati i Bošnjaci uspjeli očuvati dobrosusjedske odnose. A istini za volju moglo je biti i drugačije, posebno u vrijeme, za hrvatsko pučanstvo nerazumne i nepravedne odluke o ukidanju 115. HVO brigade "Zrinski".

Na jugozapadnoj strani Drijenče smješteno je pravoslavno selo Brezje, čiji mještani danas sa posebnom zahvalnošću govore o svojim komšijama iz Drijenče i njihovim braniteljima, koji su im nesebično pomagali da prežive ona teška vremena dovozeći im najneophodnije namirnice i pružavši im liječničku pomoć.

Sa južne strane Drijenča je povezana sa hrvatskim selima G. Obodnicom i Donjom, a preko njih sa gradom Tuzlom, kojoj se Drijenča u više navrata željela priključiti još u ono vrijeme kad su se takve želje mogle okarakterizirati opasnom

Priznanja

IVAN PAVAO II: ČOVJEK GODINE

Američki tjednik "Newsweek" je u svom najnovijem broju posvećenom najznačajnijim osobama 1996. godine izabrao papu Ivana Pavla Drugog za "čovjeka godine" na međunarodnoj sceni.

Oslanjajući se na ispitivanje javnog mišljenja, "Newsweek" je među "najfascinantijske i najvažnije osobe godine" stavio i američkoga glumca Toma Cruisea, predsjednika Billa Clintona i "doktora samoubojicu" Jacka Kevorkiana.

U kategoriji istaknutih osoba na međunarodnoj sceni irački vođa Saddam Hussein se nalazio odmah iza Svetog Oca, a "Newsweek" to objašnjava činjenicom da za većinu Amerikanaca Irak predstavlja najopasniju državu na svijetu.

Papa Ivan Pavao Drugi je tijekom 18 godina svoga pontifikata "dominirao međunarodnom scenom putujući dalje i češće od bilo kojega drugog šefa države" ocjenjuje američki tjednik. Kao javna osoba koja utječe na javno mišljenje "jedini je izložio jedinstvenu filozofiju prava čovjeka" i iznio "viziju nade za cijelo čovječanstvo u trenutku kada se svijet približava novom tisućljeću, piše "Newsweek".

tvenu filozofiju prava čovjeka" i iznio "viziju nade za cijelo čovječanstvo u trenutku kada se svijet približava novom tisućljeću, piše "Newsweek".

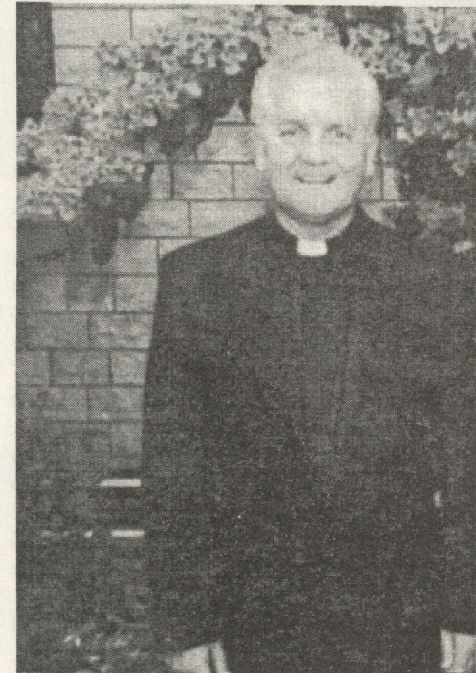
BISKUP KOMARICA PRIMIO MEĐUNARODNU NAGRADU ZA MIR

Zalagao se za ljudska prava

Banjolučki biskup Franjo Komarica dobio je 23. studenoga u Grazu godišnju Međunarodnu nagradu za mir "Pax Christi". Uz njega nagradu su dobili banjolučki muftija Ibrahim Halilović, Jelena Šantić iz Beograda i Gordana Stojanović iz hrvatskog Podunavlja.

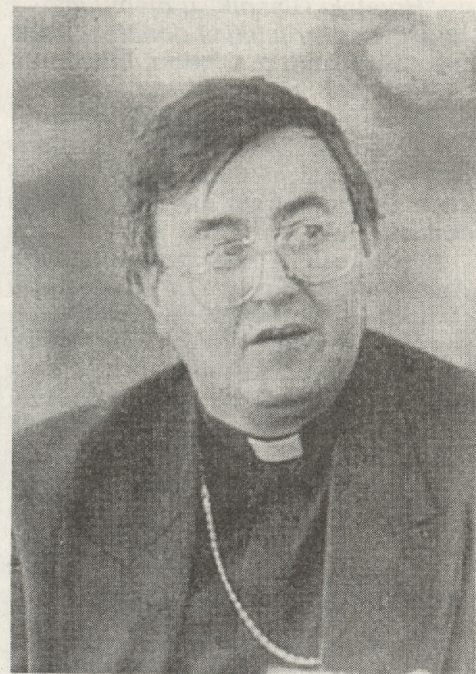
Ceremoniji dodjele bili su nazočni kardinal Godfried Danneels, predsjednik međunarodne mirovne katoličke organizacije "Pax Christi", i bivši predsjednik, kardinal Franz Konig.

O biskupu Komarici "Pax Christi" piše da je, "unatoč srpskim prijetnjama, ostao u Banjoj Luci zalažući se za ljudska prava i javno molio s muslimanskim poglavarom i pravoslanim biskupom... Izbjeglice su našle sklonište u njegovoj kući i pobrinuo se da se banjolučki Caritas brine za muslimanske žrtve rata isto kao i za katolike".

KARDINAL PULJIĆ - VJERSKA OSOBA GODINE

Prema obavijesti koju je vrhbosanskom nadbiskupu kardinalu Vinku Puljiću uputio urednik talijanske mjesečne revije "Jesus" Vincenzo Marras, taj je mjesečnik kardinala Puljića izabrao za "vjersku osobu godine". Njemu će biti posvećena naslovna stranica te revije i bit će objavljen intervju koji je kardinal Puljić dao tjedniku "Famiglia cristiana". Nakana je akcije "Vjerska osoba godine: jedan život za vjeru", koju svake godine provodi ta ugledna revija, kako piše urednik Marras, da se kroz osobu kardinala Puljića svrati pozornost čitatelja i javnosti

"na sve biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, kao i na golemi broj muškaraca i žena Vaše izmučene i hrabre zemlje. Ovim se izborom nadamo pridonijeti da, osim Vaše pastoralne zauzetosti, zaista postane poznato teško i zamršeno stanje Vaše zemlje te da se ne ugase reflektori nad tragedijom pred kojom ne možemo ostati ravnodušni". Znajući da primjer svjedoka i proroka govori srcima ljudi o Bogu snažnije od mnoštva riječi i tolikih dokumenata koji su preplavili društvo pa i samu Crkvu, revija "Jesus" ne želi, kako ističe njezin urednik, svojim izborom stvarati nekakvu ljestvicu prvenstva protagonista u međunarodnom vjerskom životu. Njihov izbor temelji se na samim događajima i jakim i dosljednom evandeoskom svjedočenju izabranoga.

ČESTIT BOŽIĆ I NOVA GODINA

GRABOVIČKIĆ

MSGR. Lovro Cindori, župnik i upravitelj Svetišta Majke Božje Bistričke - Marija Bistrica

HRVATSKO NACIONALNO SVETIŠTE MAJKE BOŽJE BISTRICKE - SVETIŠTE SVIH HRVATA U SVIJETU

Današnji župnik i upravitelj Svetišta Majke Božje Bistričke g. msgr. Lovro Cindori, jedan je od predusretljivijih uglednih ljudi što su s nama tijekom ovoga rata na različite načine komunicirali. Osim što se brine o župi i o svetištu, g. Cindori donator je mnogih kulturnih manifestacija, književnika, umjetnika i glasila. Ujedno i sam uređuje i piše. "Hrvatski Glasnik" u njemu ima pouzdanog prijatelja i donatora. Iako veoma zauzet, g. Cindori, interesira se za naš rad i probleme, uopće, zanima ga život Tuzlanskih Hrvata.

● **Rodeni ste..., školovani ste, gdje? Zaredeni ste za svećenika, kada i gdje?... Služili ste u župama... Kada ste došli u Mariju Bistricu?**

- Rođen sam 8. kolovoza 1934. u selu Remetinec K/Novoga Marofa. Osnovnu školu sam pohađao u rodnom selu, gimnaziju u Zagrebu u Dječjačkom Nadbiskupskom Sjemeništu, gdje sam položio ispit zrelosti 1954. Tada sam otišao na odsluženje vojnoga roka u trajanju od dvije godine. Po povratku iz vojske upisao sam se na Bogoslovni fakultet u Zagrebu, gdje sam završio studij i diplomirao 1962. godine. Za svećenika sam bio zaređen 29. lipnja 1961. u Remetincu. Kao kapelan službovao sam 1962-1963. u Radoboj kod Krapine. Nakon šest mjeseci odlazim novim dekretom u svojstvu kapelana u Mariju Bistricu. Od 1968. dekretom nadb. duh. Stola, imenovan sam župnikom u Ozlju, gdje vršim župničku dužnost četiri godine. U veljači 1972. premješten sam u Mariju Bistricu, kao župnik i ujedno ravnatelj svetišta Majke Božje Bistričke.

● **Molimo Vas recite nam ukratko o župi Mariji Bistrici prije Vas i u Vaše vrijeme?**

- U vrijeme poslije drugog svjetskog rata bistričko je svetište zajedno sa brojnim hodočasnima proživljalo svoje teške dane. To bi zapravo trebalo obraditi u posebnom prilogu. Od sedamdesetih godina mijenjaju se političke prilike, te nastaju nešto mirniji dani i vrijeme za hodočasnike i svetište. U pogledu hodočasnništva događa se izvjesna revolucija ponudom modernih sredstava prijevoza. Tada započinju velika hodočašća, kongresi, i velike liturgije širom naše lijepe Domovine Hrvatske te velika domovinska slavja. Bistričko svetište doživljava svoj uzrast, obnovu i dobiva naslov "Hrvatsko Nacionalno Svetište Majke Božje Bistričke", svetište svih Hrvata u svijetu.

● **Kakva je župa Marija Bistrica? Da li se vjernički život uklapa u prosjek zagorskih župa ili Svetište čini zasebnu misiju? (ili kako Svetište utječe na vjerski život župljana)?**

- Župa Marija Bistrica je ponajprije veoma prostrana. Sa sedam tisuća stanovnika, tradicionalno je vjerska i odana Majci B. Bistričkoj. U vjerskom pogledu ne razlikuje se posebno od ostalih župa. Svetište ima i svoju misiju, pa žitelji Marije Bistricice imaju susret sa čitavim

hrvatskim narodom u brojnim hodočašćima. Oni su, zapravo, domaćini u pogledu ponuda u svojim domaćinstvima, ugostiteljstvu i suvenirima koji su u mnogočemu obilježeni likom Majke Božje Bistričke. Ponosni su na svoju Bistricu i uvijek žele istaći sreću što su "bistričani".

● **Nacionalno Svetište Majke Božje Bistričke i hrvatski narod...?**

- Svetište je proglašeno Nacionalnim od Bisk. Konf. 3. prosinca 1971. Ono kao takovo okuplja sve Hrvate, i to uistinu onaj vjekovno-hodočasnički narod, koji prolazi teškim povijesnim putovima i vjerno čuva duboko u srcu svete zasade vjere i iskrene pobožnosti prema Majci Božjoj. To svjedoče i današnja hodočašća u tisućama vjernika. Za vrijeme moje službe u Mariji Bistrici, a to će uskoro biti 25 godina, prošlo je kroz svetište, prema zapisima (1972-1996.) oko 7,5 milijuna hodočasnika.

● **Spomenite uspomene na kardinala dr Alojzija Stepinca u s vezi sa Svetištem...**

- Kardinal slavne uspomene, dr. Alojzije Stepinac, kao zagrebački nadbiskup bio je vjerni poklonik i ponizni štovatelj Majke Božje Bistričke. Njemu zahvaljujemo krunjenje MBB 1935. god. a u vrijeme od 1940. i dalje obnovu Svetišta, križnoga puta i veliko nastojanje da Bistrica postane "naš Lurd". Svim svojim silama nastojao je dati pečat duhovnoga života u svetištu, te je pozivao i domaću općinsku vlast i javnost da odstrane iz blizine svetišta sve ono što smeta miru i pobožnosti hodočasnika. Smisao je svetišta duhovnost, mir, sabranost, pobožnost, pomirenje, obnova čovjeka. On je bio veliki povijesni hodočasnik MB Bistričke.

● **Svetište Majke Božje Bistričke danas...**

- Danas svetište MBB. ima svoju veliku ulogu kao duhovno središte hodočasničke vjernosti hrvatskoga naroda. Hodočasnička sezona počinje na Bijelu nedjelju i traje do posljednje nedjelje mjeseca listopada. Rijeka hodočasnika se slijevaju u dane hodočašća od ranih jutarnjih sati, obavljaju u Bistrici svoje zavjete, zagovore, skupne i osobne pobožnosti. Od jutra se čuje onaj lijepi pozdrav Zdravo, zdravo Marijo... kroz čitav dan, da bi se u posljednjepodnevne sate hodočasnici opraštali dirljivo i priso zbogom, zbogom Marijo... Što se sve događa između pozdrava i oproštaja s Majkom Božjom, to samo zna Ona i oni koji su došli ponizni i grešni moliti oproštenje, pomoć i utjehu. To su dani velike milosti. Zato reče uzoriti kardinal Franjo Kuharić: "Svetišta su lječilišta duša!"

U zadnja dva desetljeća svetište i svetišni prostori su obnovljeni. Dovršen je križni put, remek djelo hrvatski akad. umjetnika. Još se uvijek radi, jer i ta obnova zahtijeva svoje vrijeme.

● **Hodočašća? Što to privlači ljude da toliko hodočaste u Mariju Bistricu?**

- U Bistricu ljudi dolaze kao hodočasnici, dobronamjernici, prolaznici, znatiželjnici i svaki od njih odnese sa sobom dio svetišta. Netko pogleda na oltar i MBB., netko se divi građevini, zanosnom hodočasničkom pjevanju. Ipak, ono najglavnije jest "čudotvorna Crna Bogo-

rodica" kojoj ljudi dolaze i sebe donose kao prvi dar. Donose i svoju vjeru, svoju pjesmu, tugu, bol, obitelj svoju, bolesne, ranjene... donose ono što se nikome drugome ne može donijeti kao osobni poklon. To može primiti samo "Netko" tko je izišao iz božanskog svjetla da rasprši mrak i tamu ljudskih grijeha i raznih nevolja. Zato je MBB. u pjesmi "majčica..." a k njoj dolaze "dječica" i njoj daju svoja "srdašća". Tu nema patetike. Ljudima je život težak, grijeha nam je dosta i zato traženje milosti i milosrđa vodi ljude u Marijino bistričko svetište.

● **Značajne duhovne i kulturne vrijednosti u Svetištu (majčin kip, Kalvarija, Arkade i drugo)...**

- Duga je povijest Bistricice, a počinje u trinaestom stoljeću, 1209. godine. Župa se spominje 1334. pod imenom Svetih apostola Petra i Pavla. Marijin kip se pojavljuje u 16. stoljeću. Zanimljiva mu je legendarna povijest.

U hodočasničkom životu kao svetinja pojavljuje se u 17. stoljeću, 1684. godine. Otada ne prestaje pjesma Majci Božjoj, svijetle i cvijeće na oltaru, molitelji zahvalnoga srca... Pjesnik Jeronim Korner kaže: "... skromni su tvoji kraljevski dvori", no, unatoč toga "i srce cijelog naroda gori".

Kalvarija sa postajama križnoga puta, vrijedni doprinos naših hrvatskih akademskih umjetnika, K. Bošnjaka, J. Poljana, S. Jančića, A. Starčevića, zajedničke suradnje gde. M. Ujević i A. Orlića. Bistrička je kalvarija divan vrt sakralne umjetnosti, pobožnosti mucu Isusovoj, ugodni prostor za odmor, šetnju i meditaciju. Vrijedno je pogledati bistrički križni put i doživjeti ljepotu božanskoga u spasenju i ljudskoga djela u umjetnosti. Postaje su podignute uglavnom darom bistričkih hodočasnika i suradnjom katoličkih misija iz Hanovera, Zuricha, Beča i Calgarya. Dar vjernika domovinske i iseljene Hrvatske.

Uprava svetišta i Nadb. Odbor za obnovu posvetili su brigu i uređenju arkada, koje opasuju svetište kao duhovni bedemi zaštite same crkve i hodočasnika koji posjete svetište. Obnovljene su zavjetne slike 1984. što je

učinio gosp. Vlad. Pavlek, akad. umj. Ispisano je u kamenu do dvije tisuće zahvalnih pločica, pa je sav taj vijenac slika i zavjeta prava ljepota preporuke MBB. Mnogi hodočasnici provedu sate čitajući zapise i gledajući slike. Na prilaz ka kalvariji s južne strane još je položena i umjetnička kolonija skulptura, rad više umjetnika naivne umjetnosti.

Nadasve je vrijedno posjetiti u sklopu svetišta i kapelu 'Zavjetnih darova' u kojoj će se naći i stoljetni darovi hodočasnika. U svetišnoj galeriji u krugu cintora redovno se izlažu vrijedni prinosi kako domaćih (gosp. Pavla Hudek, student Petre Ptiček i dr.) tako i ostalih umjetnika, povremeno. Marija Bistrica je sva lijepa i kao svetište i kao mjesto u pitomom Zagorju.

Čitav kraj je pun znamenitih crkvi, kapela, povijesnih dvoraca i usputnih poklonaca, križeva na križanjima. Tu je još bistrički restoran koji nosi ime: "Dobro nam došel prijatelj", uz koji mnogo još toga u Bistrici, poziva ljude u posjet.

● **Druge vjerske institucije unutar župe (kapelice, gradnja Karmelićanskog samostana, planovi i sl...?)**

- Prostranstvo župe Marije Bistricice, zahtijevalo je u povijesti, radi pastoralne službe, i podizanje kapela i kapelica širom župnih prostora. Tako su na svim prilazima Mariji Bistrici podignute kapele, koje dočekuju hodočasnike i prolaznike kroz Marijino svetište i mjesto. To su kapele: Sveti Andrija, Sv. Ladislav, Sveti Rok, Marija Magdalena, Zdravo Marija, Srca Isusova i Marijina, te, u samom svetištu, kapela Sv. Petra. Gradi se i Samostan za časne sestre bosonoge Karmelićanke, da tom gradnjom ispunimo zavjet blage uspomene kardinala dr. Alojzija Stepinca, koji je u vrijeme drugog svjetskoga rata imao nakanu sagraditi samostan tim istim časnim sestrama u Mariji Bistrici. Sada obnavljamo crkvenu zgradu, koja nam je vraćena, u selu Laz i time bi spremali budući župni centar. Trebamo graditi i kapelu u selu Globočec, koju nam je siloviti vihor prošle godine uništio.

Pred nama stoji još planova. Pa se tako pripremamo za novo vrijeme, duhovnom i materijalno obnovom: "S Kristom u treće tisućljeće".

● **Odjeci rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini na Svetište...?**

- Bistričko je svetište jedno od onih, koje je zbog svoga položaja ostalo pošteđeno i nije bilo u blizini borbene zone, te je bilo stalno pristupačno hodočasnima. Hodočašća su se održavala svo vrijeme rata, izuzev dana, kada je bilo preporuke ministarstva obrane da se ne održavaju javni skupovi radi zračnih uzbuna.

Svakako je potrebno reći, da u vrijeme ratnog bojevanja mnogi hodočasnici nisu dolazili na hodočašće, što je potpuno opravdano. No, s onima koji su dolazili, slavili smo misna slavja i uzdizali Bogu i Majci Božjoj molitve za stradale u Bosni i Hercegovini, kao i u Hrvatskoj. S desetima tisuća hodočasnika poslali molbu preko Žrtvoslovnog društva sa Spas Hrvata u Banoku Luci i biskupa Komarice, a niti druge stradale nismo zaboravljali. Primili smo mnogo izbjeglica i prognanika iz Bosne i muslimana i katolika.

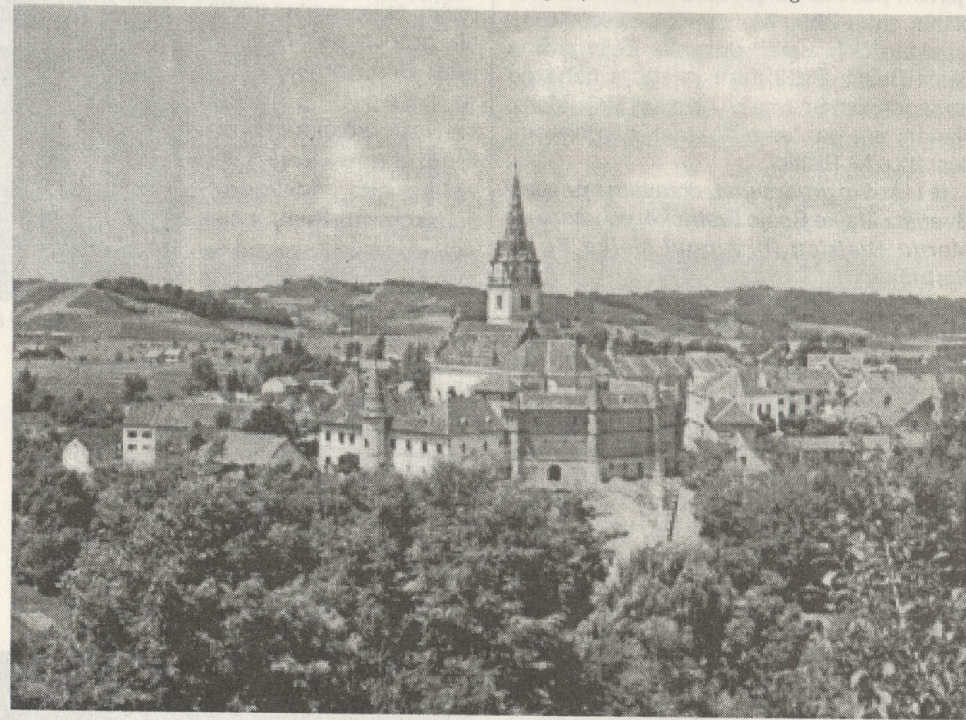
Kroz ratne godine bilo je manje hodočasnika, jer mnogi nisu dolazili iz dakovačke, subotičke i riječke biskupije, te drugih hrvatskih okupiranih krajeva poput zap. Slavonije i Banovine. U mirna vremena posjećivalo je svetište oko 700-800 tisuća hodočasnika, a u ratnom vremenu

oko 300 tisuća. Nije bilo hodočasnika iz Slovenije, i razumljivo, iz Europskih zemalja.

● **Vi kao župnik i upravitelj Svetišta u karitativnom pogledu: pomoć ugroženim obiteljima, prognanicima, izbjeglicama, svećenici i časne sestre su naše utočište u MB., pomoć tijekom rata župama u Hrvatskoj i BiH, kao i drugim institucijama. Molimo, navedite, kojima?**

- Bistrički CARITAS je radio i davno prije ovoga domovinskoga rata. Pomagali smo katoličke župe na Kosovu, prikupljali pomoć za Centralni Caritas u Zagrebu, slali pomoć u hrani i odjeći siromasima i slično. Uključili smo se i u slanje pomoći u Poljsku, za Solidarnost.

U ovom vremenu smo imali priliku pomagati mnogima koji su došli u Mariju Bistricu iz dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Svi su nam bili jednaki u tom pogledu i znali smo da im moramo pomoći. Pored mnogih koji su

bili smješteni u hotelu "Kaj" i po Bistrici, imali smo starce u župnom dvoru i višečlane obitelji iz Nuštra, pa sada iz Kotor Varoša. Više vremena živjeli su i svećenici i časne sestre iz Bosne i Slavonije u župnom dvoru. itd. Tijekom rata smo pomagali: razne ustanove, škole, vrtiće, ambulante, Hrvatsku vojsku u Hrvatskoj i pojedine postrojbe u BiH; medicinske ustanove: bolnice, i zavode za rehabilitaciju, društvo invalida, odgojne ustanove hendikepirane djece i mladeži, staračke domove i mnoge župne Caritase kada nisu imali što dijeliti.

Mi imamo još uvijek dobro organizirani Caritas što ga vode domaći volonteri, i još uvijek dobivamo potrebne stvari od Caritasa Graz-Karlau koji nas je snabdijevao jako dobro kroz sve vrijeme rata.

Uz proslavu Nedjelje Caritasa 15. prosinca og. zahvaliti ćemo svima koji su nam pomagali i podijeliti ćemo im zahvalnice za petogodišnji rad u Caritasu.

Mnogo su dobra učinile i časne sestre župnoga dvora kao i svećenici. Teško je nabrojati sve ustanove i udruge kojima smo slali ili davali pomoć, jer ih ima stotinjak i to bi zahtijevalo posebnu obradu i rubricistički prostor. Sve imamo dokumentirano. Kao predsjednik Caritasa Marija Bistrica, svima zahvaljujem na nesebičnoj suradnji.

● **Svetište i kulturna djelatnost (likovne izložbe, promocije knjiga, koncerti i drugo)?**

- Kulturna djelatnost u svetištu je prisutna s više aktivnosti i događanja, koja obilježavaju bistričko svetište ne samo kao vjerski centar, nego i poznato povijesno okupljalište uglednih hrvatski sabornika, pisaca, glazbenika. Kao npr. Janko grof Drašković, dr. Ljudevit Gaj, Ivan Kukuljević-Sakcinski, Vatroslav Lisinski, Dragojla Jernević, Stanko Vraz, Pavao Štoos i drugi. U novije vrijeme smo imali više likovnih izložbi domaćih i umjetnika sa strane; naročito su bile vrijedne promocije u čast MB Bistričke, promocije zlatnika, srebrenjaka, zlatnog i srebrenog nakita s likom MBB. Održano je više koncerata primadone gde. Blaženke Milić, Ljiljane Molnar-Talajić, Nade Ružđak, te zbora HTV, zbora učenika muzičke škole Zagreb, gde. Bledšnajder i drugih poznatih zborova i glazbenika.

● **Svetište, publikacije i glasila, koja se izdaju?**

- Nije zanemarena i izdavačka djelatnost, pa je Uprava svetišta, uz suradnju pojedinih stručnjaka te vrste pripremala, više izdanja: hodoč. molitvenik Majka Božja Bistrička, ponovljena izdanja knjige povijesti dr. J. Buturac, "Ime tvoje kad čujem", Lovro Cindori, Najstarija povijest svetišta "Kinč osebujni..." Petra Berke iz 1765., 1775. i reprint izdanje 1995. prof. A. Jembrih.

Tu se mogu dodati i mnogi prospekti o svetištu, sličice, kalendari. I od 1995. obnovljen je svetišni list "Milosti puna", mnogostruka kulturna djelatnost je veoma prisutna.

Održavaju se i prigodni recitali uz blagdan i župna događanja kao za blagdan Majke božje Bistričke (13. VII.), otvorenje hodočašća, dan zahvalnosti i slično. Sve to priređuje vrijedno društvo "Bistričko srce".

Svetište je pomoglo i pomaže mnoga književna izdanja u kraju, kao i tiskanje prognaničkih pjesama časne sestre Celestine Pranjeković, iz Kotor Varoša, "Uzvišenja duše", te pjesme mladog pjesnika učenika Ivana Hanžek, prognanika iz Kneževih Vinograda "Gdje je moj dom".

nastavak na sljedećoj stranici

● **Pomažete i naš Hrvatski Glasnik. Što biste preporučili u s vezi s Hrvatskim Glasnikom, njegovim čitateljima?**

Svakako je za mene bio otkriće. U tome mi je pomogao dragi prijatelj i urednik prof. Juraj Novosel. Posjetio me je, tko zna nakon koliko godina. Mislim da se list radio i vjerojatno još radi pod otežanim okolnostima, ali je vrijedan. Tako bogat sadržajem i tekućim temama, te ispunjen hrvatskom mišlju, da se očuva baština jezika, kulture, samosvojsnosti i mnogih duhovnih vrijednosti. Čestitam na Hrvatskom Glasniku i želim mu da traje i živi jer to zaslužuje. Čitateljima preporučam da ga čitaju i drugima ponude. Da djeci i mladima daju u ruke i potaknu ih da ga listaju čitajući, da im ne zaspri spomen na povijesnu istinu o Hrvatima i pripadnosti rimokatoličkoj vjeri. Čestitam i vjernim patrima franjevcima na pastoralnom planu, patru Petru Matanoviću, svećenicima rimokatoličkih župa i drugima. Želim svima čestit Božić, Božji mir i svjetlo s neba po novorođenom Spasitelju i njegovoj Majci Mariji. Nadam se, da ćemo doživjeti dan našega susreta u M. Bistrici.

● **U kojim gradovima, državama postoje Svetišta Majke Božje Bistričke, po uzoru na Mariju Bistricu (ili kipovi Majke Božje Bistričke)?**

- U Sjevernoj Americi, pokrajina Buffalo, župa Lackawanna. Svetište je podigao mons. dr. Stjepan Lacković, rodom iz Marije Bistrice, koji je tamo našao utočište nakon drugog svjet-skoga rata.

Podignuto je i svetište MBB u Calgaryu, Canada. U Peruu u hrvatskom mjestu Wuchetch; ima više kipova po zemljama svijeta - Australija, Melbourn, Rumunjska, Lupac, Argentina; u više mjesta na našim prostorima: Subotica, Osijek (Sv. Josip), Zdenčina, Nedelišće, Kalje (Žumberak), Međimurje i dr.

Marija je Majka svemu svijetu, a Majka Božja Bistrička neka bude svim Hrvatima simbol marijanske pobožnosti.

● **Na kraju, po Vašem izboru...**

- Zahvaljujem Uredništvu Hrvatskoga Glasnika što nalazi vrijeme i prostor za objavu napisa o Majci Božjoj Bistričkoj. Majka Božja "Crna Bistrička Bogorodica" ima legendarne podatke, da je donesena na ove prostore u davnim stoljećima, u kojima su Hrvati, kao i u ovo novo vrijeme, bježali preko Save u Hrvatsku i nosili "Čudotvorni kip" sa sobom kao svoju svetinju. Čuvali ju, skrivali, obnavljali i pred njom se molili. Možda, u prilog legendi, pripada i ovaj podatak. Nedaleko Marije Bistrice u susjednoj župi Bedenica, i danas stoji natpis na prometnici, ulaz u jedno selo - "Bosna". Vjerojatno su se tu nastanili ljudi koji su potražili sklonište i ostali u novoj životnoj sredini. Pa makar i legenda, ja ju rado prepričavam i iznosim znatiželjnicima koji dođu u prolazu u posjet svetištu Majke Božje Bistričke.

Juraj NOVOSEL

Uz blagdan Svetog Nikole

BLAGDAN DJEČJE RADOSTI

SV. NIKOLA BISKUP

Iako se o njemu povijesno zna tek da je rođen oko 270. u Maloj Aziji i da je umro oko 350. godine u gradu Miri kao tamošnji biskup, sveti je Nikola biskup (blagdan 6. prosinca) ušao u sam vrh svetačke "ljestvice popularnosti". Crkve i kapelice njemu posvećene ne daju se ni izbrojiti, osobito na pravoslavnom Istoku, ali i u Francuskoj ili Njemačkoj sv. Nikola ima više od 2.000

"svojih" crkava; U Hrvatskoj ih se više od 120, na malome Islandu 40; U samome gradu Rimu čak 25! K tome, na ovaj ili onaj način, taj je svetac zaštitnik gotovo polovice svijeta! Silnu omiljenost u narodu ponajprije ima zahvaliti brojnim i divnim legendama koje, ma koliko bile "dorađene" ljudskom maštom, uvijek svjedoče jedno: veliku svečevu ljubav prema najmanjima, potrebitima, siromašnima...

Najpoznatija je ona legenda po koje se sveca štuje kao zaštitnika udavača. U Patari, rodnom gradu sv. Nikole, živio je neki propali plemić koji je, ne imavši novaca, odlučio na najnedostojniji način trgovati mladošću svojih triju kćeri. Vidjevši to, sv. Nikola je potajice noću na prozor njegove kuće donosio vrećice s novcem kako bi nevoljni otac imao pristojan miraz za svoje kćeri. Iz te legende razvio se i predbožićni

Sv. Nikola donosi darove

običaj nikolinjskog stavljanja darova u dječje čizmice na prozorima. Običaj koji, bar u našim krajevima, nije uspio istisnuti ni komunizam sa svojim "preoblačenjem" svetoga biskupa u "Djeda Mraza" (pa će se valjda moći oduprijeti i novopridošlom "Božićnjaku").

O ljubavi sveca prema maloj djeci svjedoči i legenda po kojoj je sv. Nikola u nekoj gostionici otkrio kako opaki gostioničar ubija malu djecu i poslužuje gostima njihovo meso. Našavši troje djece natiskane u bačvu za rasol, svetac ih je znakom križa oživio i spasio!

Sveti Nikola je postao zaštitnikom ozbiljnih, morem i vjetrom šibanih pomoraca - kako predaja kazuje - kad je na povratku s hodočašća u Svetu Zemlju, naredio valovima da se smire, pa je brod sretno stigao u luku. Mornari su mu se odužili pa danas vjerojatno nema luke na svijetu bez svečeve kapelice ili bar zavjetne slike.

No, ni tu nije kraj svečeva zaštitništva! Jer tako dobar svetac, čovjek molitve i iskrene

Učenici i profesori pažljivo slušaju gvardijana...

ljubavi prema bližnjemu - uz udavače, putnike, mornare i malu djecu - stiže još štiti i cijele narode i zemlje, veliku Rusiju i Grčku!

Proslava blagdana Sv. Nikole u Oratoriju Franjevačkog samostana

Već drugu godinu učenici Opće realne gimnazije dočekuju svetog Nikolu, ali prvi put u miru.

Zahvaljujući profesorici Evici Cerić i grupi učenika trećeg razreda Oratorij u samostanu sv. Petra i Pavla je bio prigodno ukrašen, a veseloj blagdanskoj atmosferi svakako je pridonio i nastup školskog zbora.

Fra Petar Matanović je učenike i profesore upoznao sa životom i djelima svetog Nikole i načinom na koji je postao zaštitnikom putnika, ustanova, žena i naročito djece.

Doček je završen zajedničkom pjesmom svih prisutnih "Velika snago mira", nakon čega je sveti Nikola podijelio učenicima darove.

Franjevački samostan Dubrave nakon rata

PROSLAVA BLAGDANA BEZGREŠNOG ZAČEĆA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Razrušena crkva u Dubravama

Imali smo čast da budemo na prvoj svetoj misi nakon rata u razrušenoj crkvi Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u Dubravama. Došli su vjernici sa sviju strana da pohode svoju crkvu i kip Blažene Djevice Marije, koji je ovdje donesen samo za ovaj veliki blagdan. Dupkom puna crkva - zima, propuh sa sviju strana, ali ljudi su sretni da se mogu moliti pred kipom Majke Božje, koji su uspjeli skloniti u ono teško vrijeme. Svetu misu je predvodio domaći župnik i gvardijan fra Franjo Filipović, a koncelebrirali su svećenici susjednih župa, iz Tuzle, Šikare i Zagreba.

Četnici su na početku i tijekom ovog strašnog rata bezdušno iskaljivali mržnju, rušilačku snagu i svoj bijes. Htjeli su uništiti sve vjersko, međutim, zaboravili su da osim zidina postoji i živa Crkva, koju ne može nitko uništiti. Znamo iz povijesti da su svi koji su htjeli uništiti Crkvu, bili uništeni, a Crkva živi, jača i živjet će vječno.

Od veoma stare i davno utemeljene crkve u Dubravama (prva drvena crkvice je izgrađena godina 1830.) ustanovljena je župa. Godine 1834. spominje se Dubrave

Župljani pomno prate riječi svog župnika

kao sjedište župe, iako je župa postojala još u 17. stoljeću. Godine 1869. umjesto

"Samostan Skakava, u nekadašnjoj Franjevačkoj Bosanskoj Vikariji, osnovan je u 14. stoljeću i postojao je do druge polovice 16. stoljeća, kada je pred naježdom osmanlijskog osvajača nasilno napušten, a zatim razrušen.

Četiri stoljeća nakon toga žalosnog događaja ukazala se mogućnost i osjetila potreba za ponovnim uspostavljanjem toga drevnog franjevačkog samostana u Bosni.

... donosim dekret i PROGLAŠAVAM bivši SAMOSTAN SKAKAVA OŽIVLJENIM, s tim da se SVA PRAVA I KANONSKI UČINCI ovog akta PRENOSE i ubuduće

vezuju za redovničku franjevačku zajednicu koja će se formirati u sadašnjoj kući u DUBRAVAMA.

... naravno uspostavljeni samostan biti će posvećen (i stavljen pod zagovor i zaštitu) GOSPINA ZAČEĆA i da će nositi naslov FRANJEVAČKI SAMOSTAN GOSPINA ZAČEĆA DUBRAVE".

stare drvene crkvice podignuta je nova od kamena, a današnja crkva je podignuta 1927. godine.

Provincijal Bosne Srebrene fra Alojzije Ištuk je godine 1982. donio dekret o oživljavanju samostana u Skakavi i njegovom prenošenju u DUBRAVE. Evo donosimo taj DEKRET (u izvodu):

U Dubravama je nastavljen život nekada davno porušenog samostana. U samostanskom arhivu čuvaju se matice iz 18. i 19. stoljeća. Župa Dubrave prije rata - 1991. imala je 6.490 katolika, a godine 1974. 7.800. Ovih godina njihov broj se smanjuje zbog iseljavanja.

Bogato umjetničko blago i trajna dokumentacija Samostana su uglavnom spašeni i pohranjeni na sigurno mjesto, zahvaljujući franjevcima i vjernicima, koji su pod kišom granata spašavali sve što se spasiti moglo.

U Franjevačkom samostanu je 1983. godine otvorena umjetnička galerija u kojoj su se nalazila vrijedna djela: crteži, grafike, slike, skulpture i dr. Franjevci su težili da se Galerija popuni vrijednim umjetničkim djelima uz želju za obogaćivanjem kulturnog života vlastite sredine i šireg područja.

Župnik predvodi misno slavlje

Nekadašnja Galerija sada je privremeno preuređena za vršenje službe Božje. Samostan je pokriven i predstoji uređivanje kako samostana tako crkve. Da li će se ova crkva moći obnoviti ili će se morati graditi nova, o tome će stručnjaci dati posljednju riječ.

Velik broj ljudi već duže vrijeme i prije rata, a pogotovo tijekom rata je napustio Dubrave i okolna naselja koja pripadaju župi. Otišli su po svijetu, pogotovo mladi. Kako te ljude povratiti na njihova ognjišta, kako opet oživiti naše župe koje su stradale u ratu? To mora biti zadaća svih onih koji mogu pružiti našem narodu život dostojan čovjeka i pružiti mu sigurnost na njegovoj zemlji. Franjevci su ostali. Oni mole, rade i čekaju vjerni dubravski narod da se opet okupi i obnovi stari sjaj samostana Dubrave. Drevno hrvatsko ime što ga nosi vjerojatno najveći broj hrvatskih mjesta, toplo zove svoje sinove u okrilje zelenog plodnog Posavlja koje se mora voljeti.

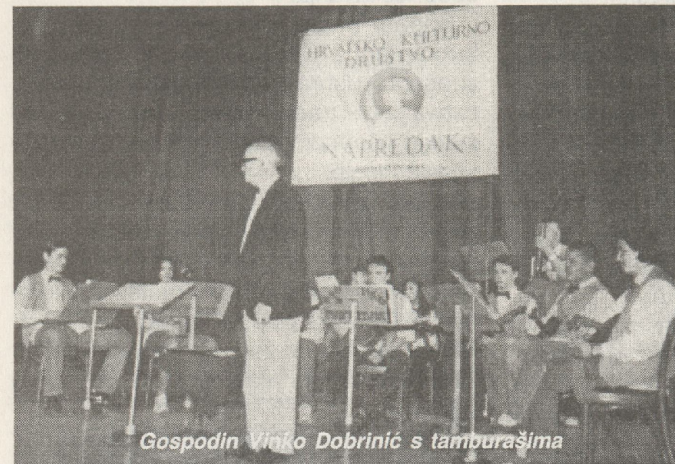

Pripremio J. N.

TAMBURAŠI HKD "NAPREDAK" SU NAS USPJEŠNO PREDSTAVILI

Festival amatera pučke i zabavne glazbe "MLAĐEŽ '96." Busovača

U Busovači je 14. i 15. prosinca 1996. godine održan FESTIVAL AMATERA PUČKE I ZABAVNE GLAZBE "MLAĐEŽ '96.", na kome je sudjelovalo osam sastava.

Gospodin Vinko Dobrinčić s tamburašima

Organizatori su bili HKD "NAPREDAK" iz Busovače, Općinsko poglavarstvo i Hrvatski radio Busovača.

Program Festivala je realiziran u dvije večeri - subota i nedjelja. Naši tamburaši pod ravnanjem gospodina Vinka Dobrinčića, i naše vokalne solistice, sudjelovali su prve večeri.

Voditeljica programa bila je Mirna Berend iz Zagreba, a nastupili su Matko Jelavić, Duško Lokin, Zdravko Škender, Ilija Zovko, Foklor "Ivančica", Karate klub "Busovača", Tamburaški orkestri i grupa "KRIN" iz Zagreba.

Tamburaši HKD "NAPREDAK" iz Tuzle i solistice Napretka nastupile su u konkurenciji pučke glazbe s dvije pjesme: "Bijeli bagrem" i "Da smo se ranije sreli".

Solistice i tamburaši pobrali su simpatije publike koja ih je nagradila dugotrajnim aplauzom tijekom izvođenja i na kraju.

Čekali smo dugo u noć rezultate glasovanja, a za cijelo to vrijeme pjevali su navedeni poznati pjevači. Na kraju je šarmantna voditeljica Mirna Berend saopćila rezultate glasovanja za prva tri mjesta Ocjenjivačkog suda publike i Stručnog ocjenivačkog suda.

Znali smo da ne možemo loše proći jer smo stvarno bili najbolji. To su nam u pauzama, uz čestitke, rekli glazbeni stručnjaci i običan svijet.

Naša pjesma "Bijeli bagrem", osvojila je prvo mjesto Ocjenjivačkog suda publike i drugo mjesto Stručnog suda u konkurenciji pučke glazbe (tu je prvo mjesto pripalo Sarajevu).

Bilo je suza radost, veselja, a mi smo uživali i bili ponosni. Čestitali smo solisticama, maestru Vinku Dobrinčiću i čitavom tamburaškom orkestru na izvanredno obavljenom poslu i na radosti koju su nam svojim ozbiljnim radom priredili.

Koncert u Zenici

U velikoj dvorani HKD "NAPREDAK" u Zenici Tamburaški orkestar HKD "NAPREDAK" iz Tuzle održao je u nedjelju, 15. prosinca 1966. cjelovečernji Koncert pod ravnanjem gospodina Vinka Dobrinčića. Koncert je održan u okviru

manifestacije BOŽIĆNI DANI 1996., koje je organiziralo HKD "NAPREDAK" Zenica, a trajao od 14. do 27. prosinca 1996.

Naša voditeljica je vrlo profesionalno obavila svoju zadaću. Na početku je uputila pozdrave u ime HKD "Napredak" iz Tuzle i predstavila Tamburaški orkestar, te je ukratko govorila o povijesti našeg Društva i o dosadašnjim aktivnostima.

Nekoliko godina zajedničkog rada članovi Tamburaškog orkestra pod veoma stručnim ravnanjem gospodina Vinka Dobrinčića postigli su zapažene rezultate. Tamburaški orkestar je uvijek bio sudionik na svim značajnim manifestacijama u našem gradu, a priredio je šest samostalnih cjelovečernih koncerata.

Orkestar je gostovao u nekoliko gradova Federacije BiH i Republike Hrvatske.

Nakon himne svih Hrvata, izvedene su slijedeće skladbe:

1. Kiseljak, Kiseljak, koja svojom razigranošću i dinamikom odražava bosanski melos ovoga područja.

2. Skladba PTIČICE Ivana pl. Zajca pisana je za mješoviti pjevački zbor, ali je zbog svoje suptilnosti i harmoničnosti aranžmana pisana i za tamburaški orkestar, koju je veoma inspirativno aranžirao za tamburaški orkestar prof. Čestmir Dušek.

3. SVIBANJSKA NOĆ, serenada, Dragutina Rorbahera, svojom melodijskom linijom često mijenja taktove vrijednosti kao i tempo, zbog čega je kompozicijski vrlo atraktivna i kao takva rado svirana i slušana.

4. Polka NA SAONIKU je skladba skladatelja Dragutina Hruzea, koji je u svijetu poznat sa velikim nizom zapaženih skladbi.

5. Izvadak iz opere MALA FLORAMY - DALEKO MI BISER MORA, poznatog skladatelja Ive Tijardovića.

6. SANJARENJE je poznata skladba još poznatijeg skladatelja Roberta Schumanna. To je skladba koja se svira na svim pozornicama svijeta.

7. Starogradska pjesma JESENJE LIŠĆE.

8. PERZIJSKI VAŠAR skladatelja Alberta Katelbeja. Ova skladba prožeta je cijelim svojim tokom istočnjačkim motivima.

9. U BOJ U BOJ, domoljubni poklič iz poznate opere Nikola Šubić Zrinski, skladatelja Ivana pl. Zajca. Dobro poznata u svijetu operne glazbe.

10. NE VRIJEDI PLAKATI, iz starogradske opusa.

11. Uvertira U PEČINI Dragutina Zehetnera u punom glazbenom dostojanstvu zvuka i harmonije. Skladba izuzetne vrijednosti u svijetu tamburaške glazbe.

12. BOŽE ČUVAJ HRVATSKU, skladba Đani Maršana, koja je postala domoljubna pjesma svih Hrvata.

Dvorana dupkom puna ozbiljne publike, koja zna ocijeniti vrijednost glazbe, naših solistica, tamburaša i ravnatelja, oduševljena, sa vidnom radošću saslušala Koncert našeg Tamburaškog orkestra i aplauzom nagradila izvođače. Ljubazni domaćini trudili su se da nam ugođe i da se osjećamo kao u svom domu. I u tome su uspjeli. Zovu nas da dođemo češće, a sigurno će nas zvati za Poklade, za Uskrs.

Došli smo u Zenicu da uveličamo proslavu najvećeg katoličkog blagdana BOŽIĆA, ROĐENJA ISUSA KRISTA. Poželi smo im ČESTIT BOŽIĆ I BLAGOSLOVLJENU NOVU GODINU.

Krenuli smo na put u subotu, 14. prosinca u 11 sati, a vratili smo se 16. prosinca u 01 sat. Putovali smo autobusom firme PEPEX d.o.o. Tuzla. Vozač Božo izvrstan - bez ijedne primjedbe na njegovu vožnju, iako u otežanim uvjetima - loša cesta, magla. Uvijek je bio svima pri ruci. Stvarno za svaku pohvalu. Na put nas je krenulo 17, tamburaši, solistice, Vinko Dobrinčić, Jakob Križan, Tomislav Križan i ja kao vođa puta - Juraj Novosel, tajnik.

Priredio: J. N.

HSS BiH
HRVATSKA SELJAČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Svim čitateljima Hrvatskog Glasnika, članovima HSS-a i ljudima koji mu se raduju mir i veselje za Božić, dan rođenja odkupitelja svijeta i sretnu 1997. godinu želi

Veležupanijski odbor
HSS-a BiH
Tuzlansko-podrinjske veležupe
Tuzla

ULJA

Vinko Lamešić

GALERIJA - ART CENTAR -
HOTEL "TUZLA" TUZLA - 14 - 25. 12. 1996.

U subotu, 14. prosinca 1996. u 19,30 u galeriji Art centra hotela "Tuzla", otvorena je izložba g. Vinka Lamešića.

G. Lamešić po šesti put samostalno izložio je svoje slike. Ova ulja, puna svjetla i života izgledaju kao da nisu nastala u ovozemaljskom paklu. "Negdje na dalekoj obali" sjedi "Ribar" i razmišlja o "Razdvojenosti" sa nekim dragim ljudima. Trenutak "iščekivanja" iako su "Iluzije izgubljene!" "Zemaljski raj" nema očekivani krajolik. Samo se može uživati promatrajući ga, živjeti je u njemu teško. Strme, gotovo uspravne kamenite hridi, djelovale bi zastrašujuće da nema vode.

"Iznad zemlje Nebo" i to je ono što ohrabruje. Inače čovjek koji se često nalazi "Ispred zida" želi vidjeti "Belvedere".

U gradu "Tuzli", slikar se najljepše i najintimnije osjeća "U atelieru". Slika "Mrtve prirode" (cvijeće), isključuje čovjeka. U katalogu čitamo mišljenje g. Čazima Sarajlića u kojem se kaže da autor "traga za svojom osobnom autorskom formulom", ili "osobnim likovnim izrazom". Ono što se prosječnom posjetitelju izložbe nametne kao dominantno i drugačije od do sada viđenog, to je uočljiva emancipacija boje za koju g. Sarajlić kaže da čini osnovu Lamešićeva realizma kao dominantna estetska kategorija.

Lamešić je jedan od nas. "Odlazak s pratiocima" je motiv koji je svima nama bio nametnut i koji nas je na različite načine opterećivao. Ako nam se na početku učinilo da slike nisu nastale kao izazov vremena, na kraju smo sigurni da smo imali krivo. Vinko Lamešić je slikar svoga vremena.

P. M.

ODLIČNI GIMNAZIJALCI U BUDIMPEŠTI

Od četvrtka do subote, na početku studenog 1996. g. odlični đaci II i III razreda Gimnazije imali su nagradno putovanje u Budimpeštu. Ovo je vrijeme u kojem se iz naše zemlje slijevaju rijeke "turista" u Mađarsku. Možda je zato bilo upitno da li putovati baš u ovaj grad. Pa ipak! Pokazalo se koliko ima smisla izdvajati učenike po kvaliteti i s njima organizirati posebne vidove edukacije.

Gospodin koji nam je pokazivao znamenitosti grada, bez kurtoazije, primjetio je kako nikada nije imao tako kompletno zainteresiranu skupinu mladih ljudi. Profesori koji su putovali zajedno s učenicima, bili su ponosni na tu činjenicu. I oni su, po prvi put imali takvo iskustvo. Nije bilo niti jednog najmanjeg incidenta. U autobusu umjerena glazba, kvalitetni filmovi, odmjereni humor i dosjetke. U hotelu red i pristojno ponašanje, kao da se ne radi o djeci od kojih, barem polovina, prvi put putuje u inozemstvo. Brižno su u sebi skrivali tragove ratnih trauma i, niti su se čemu pretjerano divili, niti su bili ravnodušni. Pravi budući intelektualci!

Općem dojmu ekskurzije doprinijela je udobna vožnja modernim autobusom i izuzetno korektan odnos vozača SALINEATRANSA iz Tuzle.

Iz Gimnazije

SVIM GRAĐANIMA KATOLIČKE VJEROISPOVIJESTI UPUĆUJEM ČESTITKE U POVODU PREDSTOJEĆIH BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA

NACELNIK OPĆINE MR SELIM BEŠLAGIĆ

"Suvremeni politički sustavi" Bože Žepića

Sklad teorija i aktualne političke prakse, ali i maestralnih znanstvenih usporedbi proizašlih iz sociološko-pravnih istraživanja samo je jedna od ocjena knjige i sveučilišnog ud'benika prof. dr. Bože Žepića, pod naslovom "Suvremeni politički sustavi". U isto vrijeme ovo znanstveno djelo predstavlja pravo osvježenje u hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj političkoj znanosti.

Prof. dr. Božo ŽEPIĆ, sveučilišni djelatnik na Pravnom fakultetu u Mostaru nepoznat je mlađoj, pa i srednjoj populaciji u Tuzli. Međutim, starijim Tuzlacima i osobito Živinčanima, znanstvenik Žepić je poznat kao uporan čovjek i vrstan istraživač. To se pokazalo i 27. studenog 1996. godine, kada je Društvo "Hrvatski dom" Tuzla organiziralo promociju Žepićeve knjige-udžbenika pod naslovom "Suvremeni politički sustavi". Za mnoge, nazočne promociji, bilo je zagonetno pitanje otkuda i zašto promocija knjige i autora iz Mostara u Tuzli. No, kada se saznalo da je Žepić rođen u Živinicama i da je dugi niz godina službovao u rodnom gradu i u Tuzli, nejasnoće su nestale. Oni koji bolje poznaju gospodina Žepića, neće poreći da je prema njemu u Tuzli nenesena ljudska, politička i znanstvena nepravda. S toga se nameće i zaključak da je pomenuta promocija predstavljala i svojevrsan "come back" Bože ŽEPIĆA u rodni kraj, među prijatelje, ali i među one koji to nisu.

Skučenost novinskog prostora ne dopušta baš široke opservacije o ovom političko-znanstvenom novitetu, pa malenkosti potpisnika ovih redova ne preostaje ništa drugo nego da se zadovolji samo osnovnim naznakama i kratkim citatima promotora i samog autora.

Sklad teorije i aktualne političke prakse, ali i maestralnih znanstvenih usporedbi proizašlih iz sociološko-pravnih istraživa-

nja jedna je od ocjena ove knjige. U svakom slučaju ovo znanstveno djelo predstavlja pravo osvježenje u hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj političkoj znanosti. Politika se ovdje tretira kao oslobađanje ljudskih snaga, ali ne kao hegemonija, nego kao stvaralaštvo, jer je čovjek rođen da stvara, a ne da ruši. Naglašeno je i to da ni u jednom političkom sustavu kopije ne uspijevaju, a što je nama najbliže i najvidljivije, to je i be-ha praksa ustrojavanje kantona/županija, koji u jednoj Švicarskoj, dobro funkcioniraju. Znanstvenik Žepić je i zagovornik parlamentarnih političkih sustava, a u poređenju sa predsjedničkim i polupredsjedničkim, posebno naglašavajući da su kojekakva predsjedništva više od političkih nebuloza.

Promotor knjige prof. dr. Andrija DUJIĆ, redoviti profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu je o knjizi "Suvremeni politički sustavi" govorio vrlo pohvalno i osobito naglasio:

- Ova knjiga znanstvenika Bože ŽEPIĆA predstavlja pravo osvježenje u hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj političkoj znanosti. U pet, vješto poredanih i znanstveno utemeljenih poglavlja obrađeni su - teorijsko-pojmovni ustroji; politički sustavi i političke vrijednosti; metode i predmet politike i političkih sustava, odnosno analiziranje znanosti u politici, te politike kao znanosti, a u usporedbi sa drugim, starijim, znanostima. Na kraju knjige je obrađena znanstvena analiza političkih sustava Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Znanstvenim, ali i čitalački dopadljivim stilom i jezikom, politika je u ovoj knjizi obrađena kao vrhunska znanost. Kao ljudske sudbine, a ne izvanjska datost. Znanstvenik Žepić tvrdi i dokazuje da političkim fenomenima treba gledati u lice i ći im u susret, a ne bježati od njih. Tim prije što bijeg od politike kao znanosti ili kao prakse, primjerice u tehniku ili u umjetnost što je

najbolje, na kraju opet znači susret sa politikom. Zbog toga Žepić tvrdi: "ako je politika znanost, a jeste, onda se politikom moramo ozbiljno baviti, a oni koji se politikom bave, na bilo koji način, na bilo kojem mjestu, bilo kojoj razini i bilo kom vremenu moraju biti ozbiljni i odgovorni. Ni slučajno avanturisti, kao što imamo u neposrednim i bližim političkim okruženjima".

Racionalno promišljajući o nacionalnim interesima i vladavini naroda ili bolje reći o iluzijama o vladavini naroda, Žepić beskompromisno kritici podvrgava politiku, političare i vlast, ali i birače. Iz niza vješto odabranih povijesno-svjetskih političkih fenomena i povučeni paralela izdvajamo djelić priče o nedoraslostima povijesnim uvjetima i birača i izabrane vlasti, a na primjeru izbora Hitlera 1933. godine u Njemačkoj, kada ni birači ni izabrani nisu odgovorili povijesnim zadaćama. Ovaj primjer, uza sve ostalo, neodoljivo podsjeća i na političke aktualnosti koje nas okružuju - u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Hrvatskoj...! Nacionalne interese Žepić vidi kao društvenu moć, ali ne u obliku sile i represije, nego moć u znanosti, umjetnosti, gospodarstvu i cjelokupnoj stvaralačkoj konkurenciji.

U svojoj znanstveno-političkoj elaboraciji profesor Žepić demokraciju smješta u službu slobode, a demokraciju i slobodu vidi zajedno kao najzahtjevniji ljubavničko-supružnički odnos. Kroza sve to svaka aktualna vlast, bila ona i najbolja, ako dobra vlast uopće postoji (ne postoji i neće postojati - op.a.) i svaki društveni poredak, ako hoće da budu demokracijski ili ako bar tomu teže, moraju biti podvrgnuti stalnoj provjeri od strane javnosti, uz oporbenu konkurenciju i kritiku. U isto vrijeme vlast i vlastodršci moraju biti lako smjenjivi, a po volji birača.

Nikola IVANOVIĆ

NOVA CRKVA

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Važnije crkve iz vremena austrougarske uprave izgrađene su u Breškama 1890. i Tuzli 1894.

Sramota za Tuzlu

Prvo je, 1887. utrošeno dvjesto forinti za popravak korova crkve u Tuzli. Novi župnik, fra Franjo Komadanović, Varešak, piše 21. veljače 1889., Ordinarijatu da namjerava graditi župski stan, ali dolje, na nekadašnjem mjestu: "Sada se", kaže, "ruši stari turski grad i trebalo bi moliti, da se dozvoli graditi tamo i crkva, gdje je nekada i bila".

Krajem svibnja 1889. za župnika je došao dotadašnji gvardijan u Kraljevju Sutjesci fra Ivo Grubišić, te 27. listopada 1890. izvjestio Ordinarijat "da je neophodno nužno demoliranje velikog oltara i sakristije, kao i da se, obzirom na snijeg koji je padati počeo, privremeno crkva zatvori". Dalje pita, bi li "štogod drvene kapelice načinio, u kojoj misnik može svetu misu čitati, a narod pod vedrim nebom neka sluša svetu misu, kano što je i prije bilo? Ili bi išao po selima na groblju misu čitati? U crkvi presvetog sakramenta već ne ima. Djecu krstim u župnom stanu".

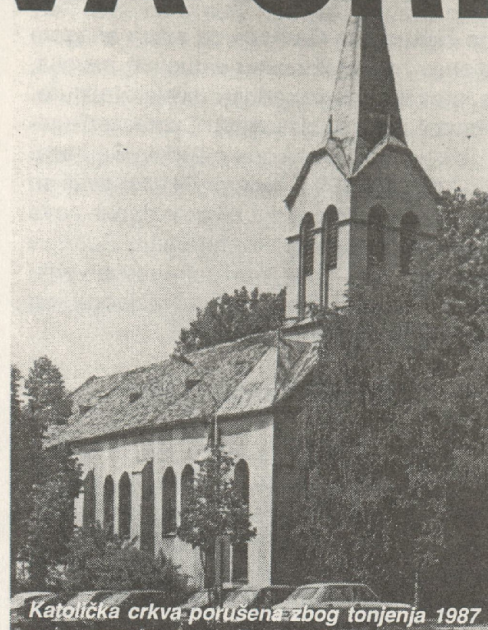
Na to mu je Ordinarijat odgovorio 9. studenog, što je za rušenje neka se ruši, a ako ima koji kutak da se ne bi srušio, da ga se preuredi za privremenu službu... ako se to ne može, neka se od stare građe napravi oveća kapela i neka se odmah počne sa prikupljanjem novca za gradnju. "Upravo je sramota za grad Tuzlu, da katolički župnik ima onakav stan". Glede mjesta, Ordinarijat je bio za staro crkvište. "Tuzla ima budućnost, te za našu svetu crkvu ne pristoji da ima zgrade izvan grada, kao dosad".

I baraka je napravljena niže stare crkve, dimenzija devet i pol sa pet metara, a stajala je tristo forinti; mnogo je vjernika moralo stajati vani. Blagoslovljena je sredinom 1891. Devetog veljače 1891. pozvala je kotarska oblast po dvojicu-trajicu ljudi iz svakog hrvatskog sela i pitala ih, hoće li crkvu i gdje. Oni su rekli: "Hoćemo na starom zemljištu podno grada, a bude li na drugom mjestu, ne damo ništa. Ako, pak, bude podno grada, dat ćemo", obećali su, "tri tisuće forinti, i još toliko kroz dvije godine, dok će šest tisuća forinti posuditi od vlade". Plan je izradio Josip Vancaš, iz Sarajeva.

Naišlo se, te godina, prilikom rušenja stare turske tvrđave, na kosture s mjedenim križevima i medaljama. Očito je tu bilo fratarsko groblje.

Povratak u grad

Za župnika, o Uskrsu je ponovno došao fra Stjepan Ikić, koji se, prije svega, angažirao oko dobijanja odobrenja za mjesto gradnje, a potom da se udare temelji novoj crkvi. Za kapelana je, početkom svibnja, došao fra Rafo Barišić, koji je, sav radostan, u "Vrhbosni" opisao tjelovsku procesiju po gradu, kod koje je sudjelovala vojska, činovništvo i škola: trgovačka, pučka i privatna Njemačka. Većina je bila za to da se crkva gradi u gradu. To su odobrili i Ordinarijat i starješinstvo samostana, a i vlast

Katolička crkva porušena zbog tonjenja 1987

je priznala crkvi pravo na staro samostansko zemljište. S dopuštenjem Ordinarijata župnik je sastavio graditeljski odbor, čijim je on postao predsjednikom, a u koji su ušli: Mijo Tomić-Nikolić iz Bistarca, Augustin Brčinović, Marko Paligorić, Mato Tadić, Pejo Knežević, Mijo Divković i Božo Štitić. Za uređenje stare kuće potrošeno je 250 forinti, a u ime novog župskog stana fra Stjepan je dao sto, a brežacki župnik fra Filip pedeset forinti.

Šestog siječnja 1892. poslao je Ordinarijat župskom uredu Vancašev plan, po kojem će crkva stajati osamdeset tisuća forinti, više nego što se predviđalo, jer su cijene u Tuzli bile veće nego u Sarajevu. Tu nije uračunata druga sakristija, koja bi stajala još sedamsto forinti. Za plan je plaćeno 150 forinti.

"Sad gledajte da na svaki način dobro mjesto za gradnju priskrbite. Ne dajte mira ni Vi ni odbor crkveni ni drugi prijatelji Vaše crkve, nego saletite danas, saletite sutra, sada kotarskog, sada opet okružnog predstojnika, samo da čim ljepše mjesto za gradnju crkve dobijete".

Tog je dana poslan plan vladi uz popratni dopis, u kojemu se molilo odobrenje plana. Ujedno, "ovaj se Ordinarijat nada da će Visoka Vlada, za što je ovaj Ordinarijat smjerno umoljiva, i svojom novčanom potporom narod tuzlanski obveseliti, što će ih silno na to bodriti da svoje priloge s oduševljenjem daju".

Crkva je imala biti dvadeset metara duga, deset široka, dakle, manja od prijašnje, koja je još tada bila pretijesna. No, nije smjela stajati više od petnaest tisuća forinti, a novci od puka imali su se prikupiti za pet godina. Vlada je dala tri tisuće, a prikupljeno je 2.208 forinti.

Graditeljski poduzetnik Josip Jolz, koji je gradio nadbiskupsko sjemenište, obvezao se, 16. siječnja 1893. da će crkvu izgraditi za 18.300 forinti.

Lijepa gradnja

Temelji nove crkve blagoslovljeni su 1. kolovoza 1893. i crkva se morala izgraditi do kraja rujna te godine. Projekt je izradio poznati arhitekt Franc Mihanović. Desetog studenog župnik je poslao dopis u "Vrhbosnu", "uvjeren", kako kaže, "da je svim našim dobrotvorima milo znati odnošaje o gradnji ovdašnje crkve, za koju

smo pomoć tražili i od njihovih darežljivih desnica potporu primili, to im veselo javljamo: da je crkva jur došla pod krov, te crkveni opis ovdje ukratko predočujemo: Dužina je crkvene šupljine iznutra od krstionice do prezbiterija 24,5 m, širine 11,5 m, prezbiterij 4,5 m, sakristija 4,80 m, visina crkvenog zida 9 m, visina zvonika do na vrh križa 35,5 m. Gradnja je lijepa i bit će gizdava. Istina je da smo u dug pali, dok smo ovo djelo pod krov doveli, a do konca možda će i veći dug narasti, ali ne gubimo nadu u pomoć Onoga, koji sve može i nadahnjuje srca darežljivih ljudi, te ćemo se i duga mentovati i liepu crkvu imati. A sada osobito zahvaljujemo svim dobrotvorima iz našega ubavoga grada i ostalih mjesta Bosne ponosne svih vjera i svih stališta, pa i onim iz slavne naše monarhije austrijske, koji nas svojom potporom okriepiše, da smo djelo počeli i pod krov doveli, a kojim je na čelu visoka naša vlada, koja nam u ovu svhu pokloni tri tisuće forinti".

Izvođač radova bilo je tuzlansko građevniško poduzeće "Cordignano". Brzo je radilo, podiglo je zgradu za samo dva mjeseca. Gradnja je stajala 18.300 forinti. Crkvu je posvetio nadbiskup dr. Josip Stadler na blagdan sv. Franje Serafskog, 4. listopada 1893. Bila je posvećena prvaku apostolskom sv. Petru, nebeskom zaštitniku ove župe, otkad se zna za nju. "Vrhbosna" je unaprijed obavještavala svoje čitatelje: "Dne 1. ovoga mjeseca polazi presvetli gospodin nadbiskup u Tuzlu, da 4. posveti novu crkvu, koja je u razmjerno vrlo kratkom vremenu uz veliku požrtvovanost tamošnjih katolika, a revno nastojanje tamošnjeg župnika fra Stjepana Ikića u toliko dogotovljena, te se ovaj sveti čin obaviti može. Uz mnoge dobročinitelje, pritekoše opet u pomoć Njegova carska i kraljevska Visost nadvojvoda Albert sa tristo forinti, visoka zemaljska vlada sa 1.500 forinti, gradsko poglavarstvo Đakova sa 52 forinte, Osijek sa 14 forinti, obitelj Josipa Hagera u Đakovu sa 50 forinti".

Profesor crkvene umjetnosti, svećenik Johan Graus načinio je nacrt za oltar. Iz Zvonika je, prema uputi tuzlanskog inženjera Rischera, naručena kamena ploča, koju je tamo dao napraviti kapetan Šrepl. Ploča, menza, je dovežena u Tuzlu 27. listopada 1894. a za nju je plaćeno 580 forinti. Oltar je došao tek 1896. Cijena mu je iznosila 1.267 forinti, plus pedeset forinti za prijevoz. Kasnije je, 1906., nabavljen harmonij za 816 forinti, stjegovi 1907. za 106 forinti, 1910. u Munchenu jaslice za 141 krunu, 1912. luster za 196 kruna, propovjedaonica od Stuflessera za 600 kruna, a 1913. kip Srca Isusova, a kipovi Majke božje i sv. Ivana nabavljeni su 1915.

Početkom 1898. iz Beča je jedan bivši rudarski činovnik u Bosni poslao nacrt pobočnog oltara, u stilu velikog, koji je bio posvećen sv. Barbari, zaštitnici rudara. Stajao je oko sedamsto forinti, no on ga je poklonio tuzlanskoj crkvi, ali nije htio da se zna njegovo ime. Fra Stjepan je nacrt poslao u Sarajevo, graditelju Vancešu, koji ga je odobrio uz neznatne opaske. Jedan je, pak, Tuzlak dao stotinu i prikupio još 150 forinti za drugi oltar Majke Božje. Oba su oltara bila u crkvi, a onaj sv. Barbare naročito je bio lijep zbog reljefa s motivima iz rudarskog života.

(Nastavit će se)

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNU I USPJEŠNU NOVU GODINU ŽELI VAM

m lin ljubače d.d.
"Husinski rudar"

ZADAĆA I DJELOVANJE

U nedjelju, 15. prosinca, održana je u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla svečana sveta misa posvećena Caritasu u Bosni i Hercegovini.

Što je CARITAS?

Riječ caritas na hrvatskom znači milosrđe, ljubav. Novi Zavjet ljubav naziva svezom savršenstva, a crkveni naučitelji u njoj vide izvor i majku svih kreposti. Crkva je, još od apostolskih vremena, sa svom ozbiljnošću prihvatila Kristovu zapovijed ljubavi. Poticala je pojedince na dijela ljubavi prema bližnjemu, a istovremeno je nastojala svojom karitativnom djelatnosti dati vremenu primjerene oblike organiziranosti. Među osnovne zadaće Crkve, uz navještanje Evanđelja i slavljenje sakramenata, pripada i karitativna djelatnost. Drugi Vatikanski sabor naglašava da kršćani dijele radost i nadu, žalost i tjeskobu ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe (GS 1).

Danas je Caritas, kao pastoralna ustanova Rimokatoličke Crkve, nazočan u većini zemalja svijeta. Caritas Internationalis, kao središnju organizaciju sa sjedištem u Rimu, čini preko 140 nacionalnih Caritas. Nacionalne Caritate čine biskupijski Caritasi pojedinih zemalja, a biskupijski Caritasi obuhvaćaju župne Caritate.

Caritas u Bosni i Hercegovini

Biskupi triju bosansko-hercegovačkih biskupija (Sarajevo, Mostar - Trebinje i Banja Luka) osnovali su biskupijske Caritate još prije rata. Izbijanje rata primoralo je još uvijek nedovoljno organizacijski razvijene

ne biskupijske Caritate da svom snagom djeluju na ublažavanju aktualnih nevolja, a istovremeno izgrađuju i svoje strukture. Pomoć, koju su biskupijski Caritasi prikupili, bila je podijeljena preko župnih Caritas.

U siječnju 1994. biskupi BiH osnovali su centralnu organizaciju koja se danas zove Caritas Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Ovaj središnji ured prvenstveno provodi programe od zajedničkog značenja za sve tri biskupije.

Što radi Caritas u BiH?

Uz pomoć svojih partnera Caritas zapadnih zemalja i Amerike, Hrvatskih katoličkih misija i drugih organizacija, Caritas je tijekom rata prikupio i podijelio raznovrsnu pomoć u vrijednosti preko 100 milijuna dolara (hrana, odjeća, obuća, namještaj, lijekovi, medicinska oprema, psihosocijalna rehabilitacija, oživljavanje male privrede, školski materijal, programi sjetve, obnavljanje stočnog fonda, obnova kuća i infrastrukture, itd.).

Osim toga biskupijski Caritasi provode posebne programe: osnivanje medicinskih i školskih ustanova, briga za stare i nemoćne, savjetovišta, dječiji vrtići, domovi za napuštene i hendikepirane itd.

Caritas treba suradnike!

Većinu pomoći, koju je Caritas u BiH dobio, prikupili su mnogi pojedinci svojim

Pomoć je namijenjena osobama koje su u nevolji, bez razlike na nacionalnu ili vjersku pripadnost.

dobrovoljnim radom, većinom u župnim zajednicama Europe i svijeta.

I u našim su župama danas potrebni takvi suradnici. Potrebne su osobe koje su, kao pojedinci ili kao suradnici Caritas, spremni žrtvovati dio svog vremena i snage na ublažavanju mnogovrsnih nevolja.

Pristigla pomoć preko Caritas u BiH najvećim je dijelom dar katolika širom svijeta.

Caritas je dužnost svakog kršćanina!

Caritas je zadaća svake župne i biskupijske zajednice!

CARITAS POMAŽE - POMOŽITE CARITASU!

"TALENTI - TEMELJI DRUŠTVENOG NAPRETKA"

Čovjek se koristi tehnikom da bi zadovoljio potrebe sve brojnijeg pučanstva na ovoj planeti. U osnovi svega toga je dinamičan razvoj tehnologije, utemeljen na dostignućima znanosti i njezine tehnološke primjene. Dakle, sve počiva na kvalitetu i intenzitetu tehnološkog razvitka, pa stoga znanstveno-tehnološki razvitak mora biti jedna od najvažnijih zadaća rukovodno-upravljačkih struktura jedne zemlje, bez obzira na to koja je stranka ili koalicija na vlasti.

Temelj tehnološkog razvitka čini privredni segment društva, koji alimentira ostala dva oslonca: odgojno-obrazovni sustav i znanstveno-istraživačko-inovacijski kompleks. Na tomu počiva cjelokupni reprodukcijski lanac, koji započinje praktično od rođenja čovjeka i dalje (razdoblje učenja), pa do izrade finalnog proizvoda konkurentnog na tržištu, koji je realiziran određenim tehnološkim postupkom koncipiranim na principima održivog razvitka i okolinske sigurnosti.

Zahtjevi suvremenog tržišta danas su uvjetovani dominantnom inovacijskim dostignućima znanosti, a podrazumijevaju inovacijske procese u svim segmentima obrazovnog, razvojnog i proizvodnog dijela reprodukcijskog lanca.

Rat je na ovim područjima nanio višestruke štete i bitno unazadio gospodarstvo. Najteži je gubitak u tomu što je rastočena kadrovska os-

nova. Iz područja zahvaćenih ratom, bez obzira na nacionalnu pripadnost, prvi su otišli visokobrazovani kadrovi, a odmah potom i oni koji već kroz povijest inače odlaze sa ovih područja - talenti. Nije na odmet pripomenuti da je, prema nekim ranijim procjenama, BiH napustilo preko 13 tisuća stručnjaka raznih specijalnosti. To dalje znači da smo svijetu "poklonili" oko 20 milijardi USA dolara, pa s pravom možemo potraživati da nam taj svijet sada pomogne u obnovi gospodarstva.

Ali nije i ne može biti sve u tomu. Za dugoročni razvojni put i mogućnosti djelovanja na svjetskom tržištu, neophodno je osloniti se na vlastite kadrove kao temelj društvenog napretka. Prije svega, treba već sada dužnu pozornost upraviti na uočavanje posebno nadarenih učenika i studenata pa takvim talentima omogućiti sve potrebne uvjete za školovanje i usavršavanje. Ako se zna da je talent dar Božji, odnosno proizvod nebeske milosti, zanemarivanje talenata jednako je elementarnoj katastrofi sa nesagledivim posljedicama. To može uočiti svaki razuman i iole obrazovan čovjek. Talent je nježna bila kojoj treba mnogo pažnje, strpljenja i ljubavi da bi se razvila, a potom dala dragocjeni plod.

Povod za ovaj napis je pokušaj da se javnosti skrene pozornost na potrebu skrbi za talente,

posebice za jednog našeg mladog sugrađanina koji svojim radom, ostvarenim rezultatima i skromnošću zavređuje mnogo više nego što mu njegova obitelj može pružiti. Riječ je o Mariu Tomiću, učeniku IV-b odjeljenja Gimnazije "Meša Selimović" u Tuzli. Mario je rođen 25. srpnja 1979. godine u Tuzli, gdje se i školuje. Odičan je učenik od prvog razreda i posebno je nadaren za prirodoslovne znanosti i matematiku. Sudjelovao je na brojnim učeničkim natjecanjima i postigao zapazljive uspjehe. U Lukavcu je, u lipnju prošle godine, bio najzapaženiji sudionik natjecanja iz Fizike na području Tuzlansko-podrinjske županije. Sudionici toga natjecanja kažu da su natjecateljska pitanja bila na vrlo visokoj razini.

Svi smo dužni, spram svojih mogućnosti i funkcija koje obnašamo, dati punu potporu da se ovakvi talenti ne "ugase". Takvih primjera ima još. Rijetki jesu, ali tim prije zavrjeđuju našu posebnu pozornost i potporu. Možda je rješenje u tomu da se za takove mlade ljude čim prije osigura stalna stipendija za školovanje i usavršavanje iz Fondacije za razvoj mladih talenata formirane na državnoj razini. Ako to ne uradimo mi, hoće uraditi Svijet, koji znađe razlikovati dragulje od obične hrpe kamenja.

Prof. dr. Zlatko UNGER

Hrvatski Glasnik, prosinac 1996.

KOLO SREĆE STALNO SE OKREĆE

I ja, da sam gradonačelnik ili župan Orašja, ne bih dao da se gradi novi most na Savi dok Orašje ne uznapreduje bar koliko Grude, Široki Brijeg, ili Tomislavgrad

Od Tuzle, preko srpskog koridora, Lončara, Orašja, Županje, Đakova, Našica, Donjeg Miholjca, Harkanja (poznatog lječilišta u Madžarskoj), Šikloša, Pečuha, i natrag, ove jeseni kreću se čitave kolone vozila, putnika, trgovaca, poslovnih ljudi. I cijelu tu maršrutu, ako ste brzi i odlučni, ako u džepu imate koju stotinu DM ili koji tisuću kuna, možete proplovati za dva dana, i još da se živo nagleđate, tržnica, prodavaonica, trgovaca na veliko i malo. Baš cijeli ovaj koridor danas mnogima služi da se snabdiju najviše kućnim potrepštinama, tekstilnom robom, hranom, pa ponešto i tehničkim pomagalicama. Tuzlanske, i ne samo tuzlanske tržnice, zato su i krcate ovim robama, a one su u prosjeku od deset do 20 DM skuplje nego daleko u Madžarskoj. U Republici Hrvatskoj gotovo da vam se ništa ne isplati kupiti, jer je sve skuplje nego kod nas u Bosni, pa čak i gorivo i mazivo za automobil. Zato smo se mogli lijepo uvjeriti kako se brojni građani i vikendaši iz pograničnih mjesta Hrvatske skoro svakodnevno nađu u susjednim i bližim mjestima u Madžarskoj, gdje se jeftinije snabdjevaju.

Ako ste se odlučili na obilazak mjesta i koridora što ga naprijed nabrojismo (ide Nova godina, idu Božićni blagdani pa će putovanja biti još više), onda ne propustite da se bar na jedan sat najprije svratite na Tržnicu Arizona u Porebicama, u zoni razdvajanja. Iznikla je zalaganjem lfora na goloj ledini, na zemlji mrtvaji, a danas već slični na pravi švercerski i trgovački centar. Sagrađena od šatora, drvenih baraka, udžerica, otkaćenih prikolica, s makadamskim putevima i "trotoarima", bez struje i vode, s masom pokretnih radionica, mesnica, roštilja, birtija, pa i kafića, kako bar piše na brzo skelpanim ugostiteljskim radnjama, gdje ništa ne ostane neprojedeno, ali mnogo toga biva neprodato. Naime, Arizona je krcata poljoprivrednim proizvodima iz Posavine (samo nema žive stoke, ali zato ima mesa na tone), robama za proizvodnju hrane, raznim tehničkim robama iz SRJ, Vojvodine i Slavonije. Južnog voća i povrća ima više i po nižim cijenama nego u Tuzli, flaširanog pića i vina ima u izobilju, samo se valja čuvati patvorenih roba. Sve što treba za obuću i na sebe staviti ovdje možete naći, tako da vam baš dug put do Madžarske i nije neophodan, ako ne idete po Bog zna kakvu robu, ili iz turističke radoznalosti.

Red i raspored, kako je znano, na ovoj pijaci i cijelom koridoru, prave lforci, i sve što oni traže, a ne traže mnogo, odmah izvršavaju, jer tu priče nema, pogotovo ako ne znate bar slovaricu iz engleskog. Kroz njihove punktove, a ima ih četiri od Porebrica do Vidovica, prolazi se dosta brzo, uz pokazivanje osnovnih dokumenata. Ako

vam kažu da iz auta izadete i dignete ruke u vis, ne pitajte zašto, jer oni su detektorima sigurno u vozilu nešto namirisali, a ovdje oružju nema prolaza. Na srpskom koridoru, kroz Blaževac, Pelagićevo, Lončare i Vidovice, pored lforaca najviše će vas fascinirati preprodavači srpskih i ko zna čijih sve cigareta. Oni, jednostavno, s obje strane magistrale, a u blizini američkih punktova, čine dug špalir. Pojedani su jedan do drugog, najviše je žena, i nude vam sve što se na svijetu može popužiti. Vozači i putnici

izaći van granica, budite uvjereni, fascinira brzi vlak što ga vidite u Našicama, kao i gradovi i gradići, gusto načičkana sela, kroz koja morate proći od Đakova do Donjeg Miholjca. To je najbliži put i koridor koji vas vodi do "ponte rosa" u Madžarskoj, poput onih pijaca koje smo vidali u Trstu davnih sedamdesetih i ranijih godina, kamo smo išli da nabavimo toliko dopadljive šušakve, neke tehničke i druge robe. Tada je Madžarska bila sinonim siromaštva, a vidite danas kud je stigla. I mi smo nekada za Ma-

Tržnica u Harkanju

sada rjeđe kupuju cigarete od njih, jer su, vele, skuplje nego u, našim svercerima obećanoj Madžarskoj.

Preko Save ćete jedne od dviju skela. Objema je pristup neprikladno ureden. Iz jedne vozilom ne možete uz nasip bez dobrog guranja. Malo dalje osmotrićete kako Ameri "plivaju" tenkovima preko pontona. Nekada najveći most grdosija preko jedne rijeke u bivšoj Jugoslaviji, pruža vam tužnu sliku teškog invalida kome su slomili nekoliko nosećih stubova. Svalio se u široko korito Save, i čeka tko zna koja vremena kada će biti obnovljen. I ja, da sam na mjestu gradonačelnika Orašja i Posavske veležupe, ne bih to uradio sve dok Orašje ne dsotigne standard bar Gruda, Tomislavgrada, Čapljine... Za godinu dana poslije Daytona, Orašje se već dobro potkožilo od prihoda sa skela, carina, šverca, prometa koji se dobije zbog čekanja na prijevoz.

Kao vozača i putnika želja vas mine kada preplivate Savu i dočepate se autoputa. Pred vama ravna Slavonija, i nigdje breška do Šikloša. Magistrale u Hrvatskoj su potpuno očuvane i ispravne, nigdje udarne rupe. Uređena vertikalna i horizontalna signalizacija, na svakom koraku benzinska postaja, a još češće susrećete policijske patrole koje nemaju baš mnogo milosti ako ne poštuju ograničenje brzine, niste pojasom privezani, pretičete traktore koji idu s oranja ili izvoze šećernu repu. Bosanaca koji pet godina nije mogao otići daleko,

džare bili pojam visokog standarda i dobrih automobila, i prije 20 godina, tržnica u Osijeku i Našicama, nije mogla bez Madžara.

- Ja, i mnogi moji susjedi, stanovnici susjednih mjesta iz Hrvatske, redovito smo u Madžarskoj vikendom, a često i radnim danom. Blizu nam je, granica se jednostavno prelazi, carinici nas puno ne pitaju šta smo to u putnički auto napakirali. U Madžarskoj je sve jeftinije nego u Hrvatskoj, od hrane, tekstila, tehničke robe, noćenja i slavlja, pa zašto da to ne iskoristimo, reče nam jedan putnik iz Donjeg Miholjca kojeg za neke informacije priupitismo na pijaci u Harkanju.

S forintama u Madžarskoj morate oprezno. Skoro da vam se ne isplati DM i kune mijenjati na crno, jer će vas dileri, među kojima nije malo naših prognanika i neradnika, u tren oka prevariti. U banci za jednu DM dobijete 100 forinti, ali su madžarske novčanice krupne pa se čuvajte trgovaca koji će vam pod hiljadarku podvaliti stotinu forinti. Na tržnici u Harkanju pola prodavača su ili građani Hrvatske ili Bosne, koji su se ovdje "dobro snašli", ili su u najmu kod drugih. Trgovci će vas brzo okupirati i vi ćete koju stotinu DM brzo potrošiti. Pričuvajte novčanike i nešto novca za gorivo, i druge nepredviđene putne troškove. Mogu vam eventualno i na carini šta zatražiti, ali to je rijetkost, iako ćete od Madžarske do Tuzle proći četiri carinska punkta.

Tekst i snimak Mato BIKIĆ

PČELE I MED

Što je manje košnica,
to je zemlja siromašnija!

Pčele

Život pčela je oduvijek bio predmet interesiranja ljudi. Od postanka civilizacije pčela je uglavnom zadržala svoj prvobitni oblik i način života. Proizvodi pčele su još pećinskim ljudima služili kao hrana i lijek.

Organiziranost pčelinjeg društva privlači opću pažnju čovjeka. Savršenom podjelom rada, besprijekornim radom i čistoćom, disciplinom, organiziranom njegovom i uzgojem podmlatka, zatim preciznom izradom ćelija i saća od voska, čuvanjem proizvoda od kvarenja, solidarnošću u obrani svog "stana" i svoje imovine, pčela je zaista dostojna poštovanja i predstavlja gotovo jedinstven primjer u životinjskom svijetu.

Koristi od pčela su izravne i neizravne. Iskorištavanje pčelinjih proizvoda: med, vosak, propolis, mliječ, pčelinji otrov i polenov prah, je izravna korist za vlasnika pčelinjaka. Posredna korist je glavna korist ove privredne grane, a proistječe iz iskorištavanja pčela kao opravišača biljaka.

Stručnjaci u svijetu su izračunali da je vrijednost povećane proizvodnje i poboljšanja kvalitete plodova poljoprivrednih kultura veća za više od 20 puta od vrijednosti svih pčelinjih proizvoda koje te iste pčele proizvedu. Najveću ulogu u opravišanju biljaka ima medonosna pčela. Znanstvenici Švicarske i Njemačke tvrde da je sudjelovanje pčela u opravišanju biljaka oko 80%, a ostatak otpada na ostale insekte i druge činioce. Računa se da jedno jače pčelinje društvo posjeti dnevno preko 20 milijuna cvjetova. Sve ovo jasno govori o ogromnom značaju pčele. Pčele su veliki dar prirodi, čovjeku i privredi u cjelini. U svijetu ima svaki dan sve više pčelinjaka.

Pčelarstvo

Vjerojatno će jednog dana i kod nas porasti zanimanje za bavljenje pčelarstvom po ugledu na razvijene zemlje u svijetu i na našu dugu tradiciju pčelarstva. I danas u Tuzli i okolnim selima ima vrijednih pčelara. Treba znati da je pčela najmasovnija i najjeftinija "mehanizacija" u poljoprivredi.

Pčelarstvo u Tuzli ima dugu tradiciju jer su se stanovnici Donje i Gronje Tuzle, pored trgovine i zanatstva bavili i zemljoradnjom, stočarstvom, vinogradarstvom i pčelarstvom. Pčelarstvo je bilo razvijeno na cijelom našem prostoru, a naročito u ovom dijelu Jale i Spreče.

Odavde se vosak otpremalo u druge krajeva pa i u druge zemlje. Vosak je prerađivan u posebnim radionama - voskarnicama koje su postojale u Gornjoj i Donjoj Tuzli. Voska je bilo i za Dubrovčane i koji su ga kupovali, a imali su svoju "pikolo" koloniju pod llinčićom.

U davnoj 1897. godini poznati pčelari su bili, između ostalih, nama dobro znani iz naših prvih udruga u Tuzli: Stjepan Pejić, Marijan Divković, Anto Vidović, Boško Štić, Ivo Mladenčić i drugi.

Pčelinji proizvodi

Pčelinji proizvodi su: med, pčelinji vosak, matična mliječ, propolis, crveni prah - polen, pčelinji otrov. U ovom članku posvetit ćemo pažnju čitatelja - medu, jer svi volimo med i dosta se zna o njemu. Zato ne treba zamjeriti pčelama što ga dobro čuvaju, jer ga zaista teško stvaraju. Statistika kaže da bi pčele sakupile kilogram meda, trebaju da posjetili 15 milijuna medonosnih cvjetova, a računato po dužini puta, jedna pčela obiđe Zemljinu kuglu 11 puta.

Med

Med je slatka, viskozna tečnost koju proizvode pčele iz nektara sakupljenog od cvjetova medonosnih biljaka, koji one uskladište u saću. Različite vrste meda nose naziv prema bilju iz kojeg su ga pčele nabrale. Vrste meda razlikuju se po boji, aromi i okusu, jedna ili druga vrsta meda može biti tekuća ili zgusnuta (kristalizirana), ali u svom ljekovitom djelovanju su jednako vrijedne. Kristalizirani med može se uvijek i brzo učiniti tekućim ako posudu s medom uronimo u toplu vodu, ne preko 45 stupnjeva C. Po postupku dobivanja meda razlikuje se nekoliko vrsti, ali su hladni i topli načini dvije najvažnije vrste dobivanja. Vrcani med, dobiven hladnim postupkom, najbolji je i najljekovitiji, a time i najprirodniji.

Prekuhan ili jako ugrijan med gubi potpuno svoju ljekovitost, vitamini i fermenti budu razoreni, eterična ulja i mravlja kiselina ispare, a djelomično ispare i aromatične tvari.

Prirodni, pravi, nepatvoreni med, ako je hladan i gust, mora otjecati u trakama, ali uvijek u sve užim dok se konačno ne vuče u dugim, tankim koncima koji se ne raskidaju odmah. Med mora biti ugodna mirisa, sladak, ljepljiv i zlatnožute boje. Kandirani med predstavlja čvrstu masu u kojoj groždani šećer, koji se kristalično odvaja, više ili manje potpuno zatvara voćni šećer u tekućem stanju.

Med, osim što je sladak i ugodan oku, ima i znatno ljekovito djelovanje jer mekša, čisti, liječi rane i jača. Naša krv sadrži oko 0,1% groždanog šećera pa kod uzimanja meda krv prima izravno groždani šećer. Djelovanje meda na ljudski organizam je dvojako.

Može se utvrditi izravno i neizravno djelovanje. Izravno djelovanje meda nastupa tamo gdje dolazi izravan doticaj s oboljelim dijelom tijela, kao npr. kroz izravno stavljanje na ranu, odnosno, kroz izravno primanje u želudac. To djelovanje je bakteriocidno i čisti, jer u medu sadržana mravlja kiselina uništava postojeće škodljive mi-

kroorganizme. Neizravno djelovanje sastoji se u tome što med, dodatno suzbija mikroorganizme. To se zbiva tako da se uzimanjem meda jača oboljeli ljudski organizam i time ga čini otpornijim. Med ne samo da je vrlo hranjiv i lako probavljiv, već djeluje na stvaranje krvi i pospješuje redovitu probavu.

Poslovice, da jedna košnica rastjera deset liječnika ili da jedan pčelinjak ostavlja bez zarade dva tuceta liječnika, obilježavaju ljekovito djelovanje meda.

Liječenje medom za pojedine slučajeve bolesti pomoglo je tamo, gdje je svako drugo sredstvo zakazalo. Evo jedne kure medom: tri puta dnevno kroz deset tjedana pije se u gutljajima pola šalice biljnog čaja (mješavina kamilice i stolisnika). Svaki puta 1 sat prije doručka, prije ručka i jedan sat poslije večere. Dodavanje meda vrši se istom onom kada se biljni čaj toliko ohladi da se može piti. Samo nakon jedne takve kure nastupit će znatno i trajno poboljšanje općeg zdravstvenog stanja. To opet ovisi o stupnju bolesti i tjelesnoj konstituciji. Za vrijeme kure treba izbjegavati uzimanje alkohola, ruskog čaja i pića koja sadrže ugljičnu kiselinu. Pušenje treba potpuno obustaviti. Uzimati lako probavljivu hranu s mnogo svježeg povrća, mnogo kiselog zelja, sira; za salate upotrebljavati vinski ili jabukov ocat, a ne esenciju, ne uzimati jake začine, soliti malo. Kura se može ponoviti nakon stanke od 2 do 3 tjedna. Med je u receptima pučke medicine vrlo cijenjen.

SPREMANJE MEDA: med se može čuvati gotovo neograničeno dugo, ali ga treba čuvati u dobro zatvorenim staklenim posudama, na hladnom, tamnom i suhom mjestu. Čuvanje u limenim kutijama nije preporučljivo. Za čuvanje meda najštetnije su toplina i vlaga.

Zaključak: Med je prirodni lijek kojeg ne treba primijeniti tek onda, kada nastupe dani bolesti! Redovito uziman, pospješuje zdravlje, pa prema tome pruža veću otpornost prema bolestima! Med je životni eliksir za djecu, odrasle i za starije ljude!

SRETAN BOŽIĆ I NOVU GODINU ZELJAM

§ FIDUCIA

GLASNIKOVA SKANDINAVKA

ROBERT STRAUŠ	BISKUPSKI ŠTAP	RIJEKA DALEKOG ISTOKA	SUDAR DVAJU ILI VIŠE BRODOVA	ZIMZEL GRMOLIKO DRVEĆE	AUTO OZNAKA ZA IRAN	TELEVIZ ZNAK ZA PONOVLJENI SNIMAK	ZAUZETI STOJEĆI STAV	GRDITI OPOMI NIJATI	AŽDAJA, ZMAJ	HRSKAVICA IZMEĐU ZGLOBOVA	DRŽAVA U AZIJI	AUTO IZ SARAJEVA	PROVJERA JAVNOG MNJENJA (MNOŽ)	GLAVNI GRAD GANE	GRAD U KINI	STALAN POSTOJAN	"RADNIČKE SPORTSKE IGRE"	BRITANSKI SAHOVSKI MAJSTOR ERNEST		
BOŽIČNA MISA ZORNICA														ETAPE						
SITNI NOVCI NA ISLANDU						OBZIRNOST, TRPELJIVOST														
STID, SRAMOTA					SUHO ZRNATO TIJESTO							VRSTA ZUBA								
OZNAKA ZA KULU U ŠAHU	SASTAVITI ŠIVANJEM VLASNIK KONOBĀ				ČADORI				ŽUTICA			RIJEKA U PAKISTANU						NAJTANJE SLOVO JEDNA OD PLANETA		
SAD DRŽAVA OKLAHOMA		DJEČJA BOLEST	MALOLJETNI								UDARAC U KARATEU PTICE GRABLJIVICE							MORSKA RIBA "KUGLAČKI KLUB"		
GRAD U MEKSIKU							MJESTO U TURSKEJ LATINSKI PRIJEDLOG												KRŠ, GOLET TROPSKI GUŠTER	
RAKIJA SA ANISOM								VRSTA DRVEĆA, TISA	ITALIJA					GNOJNI ČVORIĆ BOŽIČNA PJESMA					FENIČKA BOŽIČNA LJEPOTE	
VAD U JUŽNOM SUDANU				BOŽIČNA PJESMA, POSUDA, URNA															RIJEKA U UKRAJINI KNJIŽEVNO DJELO	
BLAGDAN ISUSOVOG ROĐENJA KATOVI																			SEKUNDA	
OVOGA ČASA					STRANA KRATICA ZA JUG									PLITKA STAJAČA VODA					NEDOLAZAK	
TUNEL UDUBLJENE U ZEMLJI														VRSTA MINERALA						
DVADESET TREĆE SLOVO ABECEDE	STARE ŽENE	NESTVARNOST												"TOVARNA AVTOMOBIL MARIBOR"					PRIJEDLOG	
SLOVO FENIČKOG PISMA				PLEME DAJAKA	PREVLAKA NA MALAKKI			BILJKA MIRISNOG CVIJETA	ALBANSKA TELEGRAF AGENCIJA	DVA SUSJEDNA SLOVA	ŠESTI TON GLAZBENE LIJESTVICE	RIJEKA U NJEMAČKOJ	KNJIŽEVNIK HEMINGVEJ KOVANA SABLJA						OTOK U INDOEZIJI ŽESTOKO PIĆE	
BOŽIČNA PJESMA																			JAPANSKA PJESMA ŠKROBNO BRAŠNO	
ČETVRTI I DRUGI SAMOGL			GURNUTI	OKALJAVANJE GRIJEHA										GERMANKA						AVANS, PREDUJAM (TAL.)
PRITOKA UVCA U SANDŽAKU								I JEDAN I DRUGI ZMIJSKI OTROV				JEDNOZNAK BROJ TROPSKA BILJKA								NEDOSTATAK ROŽNATA IZRASLINA NA PRSTU
MEĐUNAR. ORGANIZ. RADA					KRETATI SE	KRONIKA			OGNJILA, KRESIVA	VRSTA VRBE										PERSUN POZIV UPUĆEN JAVNOSTI
BILO KAD	POKAZNA ZAMJENICA							MUZIČKI INSTRUMENT	JEDINICA SILE											PRILIČNO LAKO UMJETNOST (LAT.)
PLIN UGODNOG MIRISA						PREKRASAN FRANCUSKI GRAMATIČKI ČLAN								NASLAGA						MATEMAT. KRATICA ZA "ENT" NEGACIJA
PREVARANT														"SVETA TAJNA"						
PRILIČNO MALENA														POSFOR						
										LUKA U BOKI KOTORSKOJ										MUŠKO IME

Rješenje križaljke iz prošlog broja:
 FANTAZIRATI, ZIMINA, ADEKVATAN, SKAKAVAC, LUB, RIAL, ETANALI, E, ST, KARL, EMONA, OCAT, I, MAM, ISTUPATI, AMI, FAUNA, TKON, IFIDA, UL, INKUBA, SORTA, ENARE, KTA, ANE, STISKATI, N, AR, MRK, ILADA, TOMAŠ, N, RAKA, POLJUB, EDA, UM, S, DANU, RI, STO, OČE NAŠ, AVAL, R, BOLEŠNIČKO POMAZANJE, OBA, TIVOLI, SANITET, SARA, DIKA, ET, ILIN, LN, KRAKOV, BEČ, ANIS, I, STAN, LIBERALNA, L, KOLIN, BARON, VAT, MA, AKOV, AED, GOJLO, RIT, ROMANIZAM, SVI SVETI.

IN MEMORIAM

SA LJUBAVLJU I TOPLINOM U SRCU SJEĆAMO SE
NAŠIH RODITELJA

JURJA JURJEVIĆ

(24. 09. 1911. - 20. 12. 1995.)

I

MIJO JURJEVIĆ

(15. 08. 1907. - 16. 11. 1972.)

OBITELJI JURJEVIĆ, MIJATOV I IKIĆ.

IN MEMORIAM

VLADIMIR STANISAVLJEVIĆ

preminuo 8. studenog 1996. u 56. godini
Uvijek ćemo te čekati i ostat ćeš vječno u
našim srcima.

Tvoja supruga Ana i sin Zoran.

Zahvaljujemo svima koji su te cijenili
voljeli, te nam pomogli lijepim riječima i djelima i koji su te ispratili
na tvoj vječni mir.

Dana, 23. prosinca 1996. godine navršavaju se dvije i po godine od onog kobnog dana kad si poginuo braneći BiH i sve nas

IVICA (MIJO) DUGONJIĆ

Dragi moj Ivce, bio si najnježniji muž, najbolji otac, najhrabriji vojnik i zato ne postoje riječi utjehe za ovaj najveći bol koji me je zatekao. Uvijek ćemo te voljeti.

Vječno ožalošćena supruga Gordana i kćerka Ivana.

Dana, 23. prosinca 1996. godine navršavaju se dvije i po godine dana odkako braneći BiH izgubi svoj mladi život

IVICA (MIJO) DUGONJIĆ

Dragi sine, neshvatljiva je bolna istina da te više nema u našem domu. Tvoj plemeniti lik ostat će vječno u našim srcima. Voljeni brate, vrijeme prolazi, ne donosi zaborav već sjećanje i ljubav.

Zauvijek ožalošćeni: otac Mijo, majka Draginja, sestre Amalija i Ankica, zetovi Ahmedin i Srđan, sestrići Ranko i Luka, sestrične Renata i Katarina.

SREDNJA MUZIČKA ŠKOLA U
TUZLI

raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. Radnik na održavanju higijene

Pored općih uvjeta predviđenih zakonom kandidat treba ispunjavati i posebne uvjete:

- završena Osnovna škola
- najmanje 3 godine radnog iskustva na istim poslovima

Oglas ostaje otvoren osam dana od dana objavljivanja.

Prijave sa potrebnim dokumentima dostaviti na adresu:
Srednja muzička škola Tuzla.

FRANJO BURDA

Iznenada je preminuo 3. prosinca 1996. godine, a sahranjen je 6. prosinca 1996.

U prvom tjednu Adventa otišao je između nas još jedan čovjek, prijatelj, poznanik, Franjo Burda. Otišao je tiho kao što je i živio. U vrijeme velikog iščekivanja, vrijeme u kojemu se čeka da iz skromnog krila zemlje nikne Spas svijeta!

Gospodin Franjo Burda rodio se 1918. u Prijedoru. Proživio je život u našem gradu i svi smo ga smatrali Tuzlakom. Bio je pravi Tuzlak, gospodin Franjo Bruda!

Već petnaestak godina samozatajno je živio kao umirovljenik Koksare iz Lukavca i Termoelektrane Bukinje. Sa pokojnom suprugom Anom (Aneškom) dijelio je dobro i zlo sve do pred rat. Imali su četvero djece: kćeri Boženu, Mariju i Helenu te sina Jana. Od devedesete godine živio je sam. Mi smo ga poznavali kao fotografa. Neumorno i bez prestanka snimao je sve značajne trenutke iz života zajednice tuzlanskih Hrvata. Od kako su obnovili rad Duštvo "Hrvatski dom" i Hrvatsko kulturno društvo "Napredak", njihovo se djelovanje nije moglo zamisliti bez skromnih fotografskih rekvizita gospodina Burde. Surađivao je u Hrvaskom Glasniku i Hrvatskoj riječi, ovjekovječio naše značajne susrete i događaje, početke i rad hrvatskih i katoličkih institucija koje su u vrijeme i poslije rata ponovno oživljavale u našem gradu.

Kada jednog dana upriličimo izložbu fotografija gospodina Franje Brude, bit će to veliko iznenađenje čak i za nas koji smo ga poznavali. Ne znam da li bi i sam gospodin Burda mirno i bez iznenađenja gledao svoju izlo'bu. Jer, toliko je neumorno snimao, da je vrlo teško povjerovati kako se može toliko sadržaja naći u jednom opusu, u jednom tako ograničenom vremenu.

Teške su bile zadnje godine našeg dragog pokojnika. Ograničeni smo bili na svakakav način. I duhovno i materijalno. Preživljavali smo kako je tko znao. Gospodin Burda imo je ogromno bogatstvo duha i snagu mladog čovjeka. Susretali smo ga suzdržanog i odmjerjenog, uvijek na usluzi svima koji su ga trebali.

U ovoj krizi finog svijeta, kada su naši gradovi u previranjima, prepuni ljudi s raznih strana i kultura, gospodin Burda je bio prepoznatljiv gospodin, bosanskog hrvatskog civilizacijskog izvorišta. Dostojanstvena figura, smiren i uspravan do zadnjeg dana nije nas pripremio za svoj odlazak. Iznenadne smrti zaustave nas na kratko pa razmislimo o potrebi bližih kontakata i više susreta među nama. Mi smo gospodina Burdu susretali i trebali, jako uvažavali, ali smo propustili sasvim upoznati ovoga dragog, marljivog čovjeka. Samo možemo pretpostaviti što je sve proživio u svojoj ratnoj samoći. Vežao se za naše svećenike i osjećao ih kao svoje pouzdanice i potporu. Sada kada odlazi između nas mi smo svjesni gubitka koji je zadesio našu zajednicu. Čovjek koji odlazi u vremenu Velikog Dolaska, može biti siguran da će mirno počivati u svom vječnom pokoj.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine! Svjetlost vječna neka mu svjetli! Počivao u miru!

HG

KAO I ZA VRIJEME
PROTEKLIH DANA SA VAMA I
U VRIJEME BLAGDANA

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Čestit Božić i Sretnu Novu
godinu svim katolicima i
svojim cijenjenim
mušterijama želi

foto
CENTAR

DTS ING d.o.o. TUZLA p.o.

SRETAN BOŽIĆ I
NOVA
1997. GODINA

Hrvatskome pučanstvu i svim vjernicima katoličke
vjeroispovijesti na dobro došao Božić i sveto
porođenje Isusovo, čestito i blagoslovljeno novo

1997. ljetu želi:

Predsjednik Općinskog vijeća

Općine Soli,

Mr. Stjepo Pranjic

Čestit Božić i sretnu Novu
godinu želi Vam

Gospodarska
BANKA Sarajevo

DAMM

D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

SRETAN BOŽIĆ I NOVA GODINA

TUZLA Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

hotel tuzla

»PEPEX« d.o.o. TUZLA

Poduzeće za prijevoz putnika u tuzemnom i inozemnom
cestovnom prometu, ugostiteljstvo i turizam

Tuzla, Ul. M. Fizovića Fiska 1
Tel./Fax: 99387 75/ 222-973
Telefon: 99387 75/ 32-490
Mobilni: 099/ 453-537
099/ 453-538

Zagreb, Ul. Turčinova br. 9/II
Tel./Fax: 99385 1/ 660-1660
Mobilni: 099/ 453-537
099/ 453-538

HRVATSKI DOM "GRADOVRH" d.o.o.

HRVATSKI RADIO SOLI

UKV 92.7
UKV 103.4 MHz FM STEREO

bosna
OSIGURANJE

SARAJEVO - GLAVNA FILIJALA TUZLA

HB

D.O.O. "BRISTOL" TUZLA

LIPROM

DIONIČKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU TUZLA